

Hanne Bruder
Julia Zamjatina

Matti-hankkeeseen osallistuneen (NEET 15-29 - vuotiaat) elämönhallintakokemus

Opinnäytetyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitajan AMK

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

03.06.2018

Tekijä(t) Otsikko	Hanne Bruder, Julia Zamjatina Matti-hankeeseen osallistuneen (NEET 15-29 -vuotiaat) elämönhallintakokemus
Sivumäärä Aika	40 sivua + 1 liite 03.06.2018
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Tutkinto-ohjelma	Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sairaanhoitaja AMK
Ohjaaja(t)	TtT, Yliopettaja Hannu Lampi
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla Matti-hankkeen NEET-nuorten kokemuksia työpajatoiminnasta ja työpajatoiminnan vaikutuksesta elämönhallintakokemukseen. Opinnäytetyön tuloksia voi hyödyntää Matti-hankkeen parissa työskentelevät asiantuntijat, Metropolia Ammattikorkeakoulun ja Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu XAMK:n opiskelijat, sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset sekä muut Matti-projektin yhteistyökumppanit.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto kerättiin keväällä ja syksyllä 2017 yhteensä kuudeltatoista (n=16) työpajaan osallistuvalla nuorella. Osallistujia haastateltiin teemahaastattelun avulla. Haastatteluissa kerättiin kokemuksellista tietoa nuorten elämään ja työpajatoimintaan liittyvistä asioista.</p> <p>Aineiston analyysiä tehtiin induktiivisella sisällönanalyysillä, jonka avulla aineisto pelkistettiin ja kehitettiin aineistoa kuvaavat ylä- ja pääluokat. Tulokseksi saatiin, että NEET-nuorten kokemukset työpajatoiminnasta sisälsivät kolme pääluokkaa: elämönhallintakokemus, kokemukset motivaatiosta ja osallistujien käsitteet työpajatoiminnasta. Elämönhallintakokemus-pääluokka sisälsi yläluokat työpajan hyödyt osallistujille, tulevaisuuden suunnittelu, osallisuus, arjen jäsentymisen ja taloudellinen turva. Kokemukset motivaatiosta-pääluokka sisälsi yläluokat voimavaraistaminen työpajalla, onnistunut oppimiskokemus, autonomian kokemus ja aloitekyvyn vahvistaminen. Osallistujien käsitteet työpajasta-pääluokka sisälsi yläluokat osallistujien yleiset kokemukset työpajasta sekä kehitysehdotukset työpajatoimintaan liittyen.</p> <p>NEET-nuorten kokemusten perusteella työpajan opiskeluympäristössä painottuu motivaatio ja eteenpäin suuntautuminen. Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää työpajatoiminnan sisältöä ja palveluita kehittäessä. Tulosten mukaan NEET-nuoret hyötyvät kokonaisvaltaisesta tukemisesta kaikilla elämäalueilla sekä yhtenäisestä palveluverkostosta.</p>	
Avainsanat	NEET-nuoret, elämönhallinta, työpajatoiminta, syrjäytyminen, motivaatio, nuorisotyöttömyys

Author(s) Title Number of Pages Date	Hanne Bruder, Julia Zamjatina Participants' (NEET 15-29yrs) life coping skills experience during Matti-project workshops. 40 pages 1 x appendices 3d of June 2018
Degree	Bachelor of Healthcare
Degree Programme	Nursing and Healthcare
Specialisation option	Registered nurse
Instructor(s)	Hannu Lampi, Principal Lecturer, PhD
<p>The goal of this study was to deliver data about individual experiences of NEET-youth during Matti-project workshops and the effects of those experiences on participants' life coping skills. This study results can be exploited by the personnel of various workshops, the students of Metropolia and South-Eastern Finland University Of Applied Sciences (XAMK), other nursing and social work-students as well as healthcare professionals and the liaisons of Matti-project in general.</p> <p>The data for this study was accumulated during the spring and fall of 2017. The interviews were performed during the spring 2017 and the total number of interviews gathered was 16 (n=16). All participants' were interviewed with a thematic interview-method and the questions were grouped into various topics. The aim of the interviews was to gather authentic knowledge of how the participants' experienced workshops in their entirety and how those experiences affected participants' life coping skills in general.</p> <p>The aim of the interviews was to gather experiential knowledge about the workshops and young life in general.</p> <p>The study is qualitative. The material was analyzed utilizing inductive content analysis. First the material was reduced and constructed in to representational sections. The result of the analysis was three main classes: Life coping skills, motivational experiences and the participants' concepts of the workshops. Life coping skills contained following classes: The benefits of participating in a workshop, plans for the future plans, complicity, forming everyday routine and financial security. Motivational experiences contained following classes: empowerment during the workshops, successful learning experience as well as experience of autonomy and reinforcement of initiative abilities. Concepts of the workshops contained following classes: General experiences of the workshop and development proposals according to the workshops.</p> <p>The study results indicate that the participants' of the workshops benefit significantly of beliefs in their individual skills and therefore of the enabling from workshops personnel. As for the workshops environment benefit factors appear to be emphasis on motivation and the sense of moving forward in life. The workshops participants' also benefit from comprehensive support on all areas of life and from a uniformed and coherent service network.</p>	
Keywords	NEET-youth, life-coping skills, workshop activity, marginalisation/social exclusion, motivation, youth unemployment

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Opinnäytetyön tiedonhakuprosessi	2
2.2	Syrjäytymisvaarassa olevat nuoret Suomessa	2
2.3	Aiemmat tutkimukset	4
2.4	Motivaatioteoria	5
2.5	Elämänhallinnan käsite yleisellä tasolla	6
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät	7
4	Opinnäytetyön toteutus	7
4.1	Metodologiset lähtökohdat	8
4.2	Aineiston keruu ja tiedonantajat	9
4.3	Aineiston analyysi	10
5	Tulokset	12
5.1	Tiedonantajien elämäntilanteet ennen työpajaa	12
5.2	Työpajaan osallistuneiden nuorten elämänhallintakokemukset	12
5.2.1	Työpajojen hyödyt	13
5.2.2	Tulevaisuuden suunnittelu	14
5.2.3	Osallisuus	15
5.2.4	Arjen jäsentyminen	16
5.2.5	Taloudellinen turva	17
5.3	Kokemukset motivaatiosta	17
5.3.1	Voimavaraistumisen kokemus työpajoilla	17
5.3.2	Onnistunut oppiskokemus työpajoilla	18
5.3.3	Autonomian kokemus työpajoilla	20
5.3.4	Aloitekyvyn vahvistamisen kokemus työpajoilla	21
5.4	Tiedonantajien käsitteet työpajatoiminnasta	22
5.4.1	Tiedonantajien yleiset kokemukset työpajasta	22
5.4.2	Kehitysehdotukset työpajatoimintaan	23
6	Pohdinta	25
6.1	Tulosten tarkastelu	25

6.2	Luotettavuus	27
6.3	Eettisyys	30
6.4	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	33
6.5	Jatkotutkimushaasteet ja oppimisprosessi	34
	Lähteet	36
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhakuprosessi ja aikaisemmat tutkimukset	

1 Johdanto

Suomen nuorten työttömyysaste oli 23,5 prosenttia tammikuussa 2017. 63 000 työttömistä oli 15–24-vuotiaita. (Tilastokeskus 2017). Nuorten työttömyys on suurta siksi, että opiskeluista ja kouluista työmarkkinoille siirtyminen epäonnistuu. Työnantajat eivät välttämättä palkkaa töihin koulusta vasta valmistuneita nuoria, joilla ei ole lainkaan työkokemusta, saati nuoria, jotka eivät ole opiskelleet tai valmistuneet lainkaan. (Tuusa ym. 2014: 9.)

Nuorten työttömyys on tyypillisesti yleisempää kuin koko väestön työttömyys. Työttömyys ja kouluttamattomuus kulkevat usein käsi kädessä. Työ- ja opiskelijaelämästä syrjäytyneet nuoret ovat herättäneet huolta ja keskustelua suomalaisessa yhteiskunnassa. Merkittävänä yhteiskunnallisena ilmiönä nuorten syrjäytymisen taustalla on digitalisaatio ja automaatio sekä työmarkkinoiden muutos, jossa koulutus ja työmarkkinat eivät takaa nuorille työpaikkaa. Nuorten työllistymisen parantamiseksi pitäisi kehittää uusia ratkaisuja, jotka tukevat työnhakua ja työelämässä toimimista. (Myrskylä 2015, Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017: 10—12.)

Nuorten työttömyys ja siitä johtuva syrjäytyminen on erityisen haitallista, koska molemmat tekijät voivat epäsuotuisesti vaikuttaa nuorten asenteisiin ja mielipiteisiin. Haittavaikutusten seurauksena voivat olla nuorten aikuiskehityksen häiriöt ja itsenäisen aseman saavuttamisen estäminen. Nuorille saattaa kehittyä alentunutta kunnianhimoa, työttömyyden haittojen vähättelyä ja haluttomuutta ponnistella työpaikan saamiseksi. (Lähde 2012: 2.)

Tämä opinnäytetyö on osa Metropolia ammattikorkeakoulun ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun toteuttamaa Matti – Miesten matkat työhön – hanketta. Hankkeen päätavoitteena on kehittää nuorten miesten kouluttautumista edistäviä ja työttömyyttä vähentäviä ohjausmenetelmiä sekä taata sukupuolten välistä tasa-arvoa. Suomessa ei ole käyttäjälähtöisesti muotoiltuja palveluja nuorten työttömyyden kierteen ehkäisemiseksi. Uudistustyössä ja palveluiden kehittämisessä työttömät NEET-nuoret, heidän kokemuksensa ja palvelutarpeensa on huomioitava. (Matti – Miesten matkat työhön 2017; Määttä — Määttä 2015: 5—6, 30.)

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Opinnäytetyön tiedonhakuprosessi

Kirjallisuuslähteitä kerättiin sähköisesti ja manuaalisesti käyttämällä Google Scholar-hakukonetta ja sote-alan tietokantoja kuten Cinahl, Medic ja PubMed. Haut rajattiin suomen- ja englanninkielisiin julkaisuihin ja ajallisesti haut rajattiin vuosille 2005-2017. Lähteinä käytettiin myös hoitotieteellisiä lehtiä Tutkiva Hoitotyö ja Hoitotiede. Lisäksi käytettiin kirjallisuutta tutkimus- ja analyysimenetelmiä tarkastellessa. Tiedonhaku tehtiin opinnäytetyöprosessin aikana jatkuvasti. Tiedonhaut kohdentuivat tutkimuksen keskeisempiin käsitteisiin, joita olivat NEET ja elämänhallintakokemus. Hakusanoina käytettiin seuraavia sanoja ja niiden erilaisia yhdistelmiä: "syrjäytyminen", "nuoret", "työpajatoiminta", "NEET-indikaattori", "elämänhallinta", "laadullinen tutkimus", "etiikka" ja "sisällönanalyysi".

Otsikoiden ja abstraktien perusteella valittiin lähempään tarkasteluun tieteellisiä artikkeleita, väitöskirjoja ja kirjallisuuskatsauksia sekä alkuperäistutkimuksia.

Esimerkkinä hakutuloksista lokakuussa 2017 Medic-tietokanta antoi hakusanoilla nuore* työpajatoimin* 2005* 2079 osumaa ja nuore* työpajatoimin* AND syrjäytyimi* 2005* 19 osumaa, joista valittiin 10 lähempään tarkasteluun. Samanaikaisesti Cinahl-tietokanta antoi hakusanoilla neet* not in education employment or training* AND perception* 7 859 osumaa. Hakutulosten perusteella NEET-nuorten kokemuksia on kansainvälisesti tutkittu paljon, mutta Suomessa erittäin vähän. Tietokantahakujen lisäksi käytiin läpi hakujen perusteella löydettyjen artikkeleiden lähdeviitteet. Tiedonhaunprosessia on kuvattu seikkaperäisesti Liite 1- taulukossa.

2.2 Syrjäytymisvaarassa olevat nuoret Suomessa

Työttömien nuorten määrä lisääntyi Euroopassa viime vuosikymmenen lopulla useiden globaalikriisien seurauksena. Vaikka Suomen taloudellista kehitystä voidaan pitää kansainvälisesti verrattuna kohtalaisena, huoli nuorten kiinnittymisestä työelämään on kasvanut myös Suomessa. (Hämäläinen — Hämäläinen 2012: 7—18; Nuorisobarometri 2017.)

Suomessa nuoret ovat olleet aktivoivan työvoimapolitiikan ensisijainen kohderyhmä erityisesti 2000-luvulla. 1990-luvun lamaan kaatunut takuun toimenpano käynnistettiin uudelleen vuonna 2005, kun ryhdyttiin toteuttamaan nuorten yhteiskuntatakuuta. Julkisessa keskustelussa mainitaan jatkuvasti kuinka nuoria tarvitaan työmarkkinoilla sillä huoltosuhde heikkenee ja hyvinvointivaltion rahoituskustannukset lisääntyvät. Työikäisen väestön vanhentuessa nuorten kiinnittyminen työelämään on ollennaista tulevaisuudessa. Työllisyysasteen nostaminen ei ole mahdollista, jos suuri joukko nuoria jää koulutuksen ja työn ulkopuolelle. (Räisänen 2014; Hämäläinen — Hämäläinen — Tuomala 2014: 19; Myrskylä 2015: 2.)

Suomen nuorisolain mukaan nuoriksi määritellään kaikki alle 29-vuotiaat (Nuorisolaki 2006). Esimerkiksi Nuorisobarometrin tutkimuksissa kerätään 15–29-vuotiaiden suomalaisnuorten kokemustietoa eri aihepiireistä ja muun muassa työttömyydestä (Nuorisobarometri 2017). EU:n alueella työttömiä ja kouluttamattomia nuoria kutsutaan yhä useammin NEET-nuoriksi, koska nuorten kouluttautuminen on lisääntynyt huomattavasti verrattuna muutamien vuosikymmenien takaiseen tilanteeseen ympäri Eurooppaa ja etenkin alle 20-vuotiaiden ryhmässä. (Hämäläinen — Tuomela 2013). NEET-indikaattorilla (Not in Employment, Education or Training) määritellään nuoria, joilla ei ole työpaikkaa, eivät ole koulutuksen piirissä ja nuoria, joita ei määritellä opiskelijoiksi. Käsitteellä on mitattu nuorten syrjäytymistä työelämästä ja mahdollisesti koko yhteiskunnasta. (Larja 2013; Larja ym. 2016.)

Syrjäytyminen on ilmiö, jolla tarkoitetaan usein laajaa psyykkisten ja aineellisten ongelmien kasaantumista. Näitä ongelmia ovat esimerkiksi putoaminen yhteiskunnan käytäntöjen ulkopuolelle tai erityyppisiä riippuvuuksia (esimerkiksi päihteet) ja rikollisuuden muotoja. Syrjäytyneiksi luokitellaan sellaiset työvoiman ja opiskelun ulkopuolelle jäävät nuoret, joilla ei ole peruskoulun lisäksi muuta koulutusta. Nuori, joka on suorittanut toisen asteen tutkinnon ei siis määritelmällisesti kuulu syrjäytyneisiin. (Myrskylä 2012.) Nuorten syrjäytyminen alkaa usein siinä elämänvaiheessa, kun erityyppiset tekijät kasaantuvat ja muuttuvat monimuotoisiksi. Erilaisten tekijöiden summa alkaa heikentämään ihmisen mahdollisuuksia oman elämänsä hallintaan ja edesauttaa syrjäytymisen prosessin alkamista. (Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2016.)

Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi myös terveyden liittyvät ongelmat, sosiaalisten suhteiden niukkuus ja syrjäytyminen osallisuudesta yhteiskunnasta ovat olennaisia

seikkoja syrjäytymiseen johtavan prosessin etenemisessä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016.)

Syrjäytyneiden ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrästä on keskusteltu pitkään. Arviot vaihtelevat suuresti, jopa 14 000: n ja 100 000: n välillä . EVA:n helmikuussa 2012 julkaistu raportti ”Hukassa - Keitä ovat syrjäytyneet nuoret?” esitti, että syrjäytyneiden määrä Suomessa on noin 51 300. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2017.)

2.3 Aiemmat tutkimukset

Nuorisotyöttömyyttä on tutkittu runsaasti sekä Suomessa että muualla, mutta varsin niukasti toimijuuden näkökulmasta (Aho — Vehviläinen 1997; Päällysaho 1997). Kansainvälisesti on suoritettu monenlaisia vertailuanalyseja nuorille työttömille tarkoitetuista aktivointikeinoista (Carole — Pastore 2003; Carling — Larsson 2005; Hämäläinen ym. 2014).

Työttömien nuorten kokemuksia on tutkittu vähemmän. Suomessa on kuitenkin selvitetty nuorten työllistymishaasteita Paltamon työllistymismallin arviointitutkimuksessa (Ylikännö — Jolkkonen 2013: 168—175), heidän osallisuuttaan ja vaikutusmahdollisuuksiaan esimerkiksi kuntapalvelujen arviointiin (Gretschel — Juntila-Vitikka 2014; Gretschel — Kiilakoski 2012) sekä koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevien nuorten tilastollista määrää, etenkin miesten (Myrskylä 2011; Eurostat 2016).

THL:n ja Nuorisoverkoston yhteisessä tutkimus-hankkeessa analysoitiin yhtäältä kuntataloutta, toisaalta 18 — 29-vuotiaiden nuorten kokemuksia nuoriso-, sosiaali- ja työvoimapalveluiden käytöstä toimijanäkökulmasta. Tutkimuksessa tarkasteltiin nuorten asemaa palvelujärjestelmässä ja miten se kohtaa heidän tarpeensa. Tutkijoiden kiinnostuksen kohteena on ollut lisäksi se, millaisia eroja on terveystalvelujen ja lääkkeiden käytössä syrjäytymisvaarassa olevilla helsinkiläisillä nuorilla (N=7579, 62 % miehiä) versus saman ikäiseen väestöön. Tutkimuksessa tehty johtopäätöksiä, joiden mukaan haastatellut nuoret ilmaisivat lähinnä tyytyväisyyttä palveluihin. Tutkimuksen nuoret kokivat haasteellisina pitkät odotusajat palveluissa, työntekijöiden mielestä puolestaan käyttämättömät ajat. Akuuttiin hoitoon pääseminen mielenterveystalveluissa oli erityisen ongelmallista. Työntekijöiden näkökulmasta palveluiden vaikuttavuuden olennaisena ehtona oli luottamuksen syntyminen nuoren ja työntekijän välille. Sekä nuoret, että työntekijät korostivat tarvetta yhdelle henkilölle

koordinoimaan nuoren tilannetta ja asiakkuutta. (Aaltonen — Berg— Ikäheimo 2015: 149; Määttä — Määttä 2015: 5.)

Aiemmissa tutkimuksissa tehty havainto siitä, että syrjäytymisvaarassa olevat nuoret eivät ole yhdenmukainen joukko, vahvistui myös tämän tutkimuksen tuloksissa. Nuorten olosuhteet eivät olleet vakaita, vaan he liikkuvat työttömyyden, työnteon, opiskelu- ja erilaisten asiakasjaksojen välillä tai välimaastossa (ks. myös Larja 2013). Palvelut eivät ole kohdanneet niiden nuorten tarpeita, joiden toimintakyky oli heikentynyt ja jotka olivat työ- tai opiskelukyvttömiä. Nämä nuoret olivat muita saman ikäisiä sairaampia ja heidän terveystalveluiden kustannukset yhteiskunnalle olivat vertailuryhmään nähden seitsenkertaiset. (Aaltonen — Berg— Ikäheimo 2015: 149.)

2.4 Motivaatioteoria

Matti-hankkeen viitekehyksenä on Ryan ja Decin kehittämä motivaatioteoria ihmisen motivaatiosta ja hyvinvoinnista. Teorian keskeinen ajatus on, että ihminen aktivoituu osaamisen, omaehtoisuuden ja yhteisöön liittymisen kokemuksen kautta (Ryan — Deci 2000). Hankeen toimintoja luonnehtii osallisuuden vahvistaminen, voimavarojen tunnistaminen ja käyttöönotto enemmän kuin syrjäytymisen ehkäisy (Liinamo — Poikolainen — Raatikainen 2016: 4).

Motivoitunut henkilö on sellainen, jolla on halu tehdä tai joka on innostunut jostakin asiasta. Kuitenkin se, millä tavalla henkilö on motivoitunut voi vaihdella. Motivaation taso tai motivaation syyt voivat vaihdella. (Ryan — Deci 2000: 54—55.) Motivaatiosta puhutaan myös sisäisenä tai ulkoisena (Lehtinen — Kuusinen — Vauras 2007: 178—179).

Ryanin ja Decin kehittämä Itsemääräämisteoria (Self-determination theory) tutkii, mikä tuo esiin ja ylläpitää sisäistä motivaatiota sekä sitä tuhoavia ja nujertavia seikkoja. Tukemalla ihmisen välttämättömiä sisäsyntyisiä psykologisia tarpeita voidaan vahvistaa yksilön sisäistä motivaatiota, ulkoisen motivaation kehittymistä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Pätevyyden kokemus kehittää tunnetta siitä, että yksilö on pystyvä tehtävään. Pätevyyden kokemusta voi vahvistaa positiivisella ja rakentavalla palautteella sekä sopivan vaikeustason tehtävillä. Orsini, Evans & Jerez (2015) tutkijoiden kirjallisuuskatsauksessa korostuu vaihtoehtojen tarjoaminen autonomian kokemuksen

tukemisessa. Vaihtoehdot tuovat tunteen päätävävallasta, ja siten tukevat esimerkiksi opiskelijan valmiuksia opintoja kohtaan. Autonomian kokemus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opiskelija saa tehdä mitä huvittaa, vaan että tietyissä puitteissa annetaan vapautta tehdä valintoja. Asiallisuuden kokemus syntyy silloin, kun opiskelija kokee opettajan arvostavan ja välittävän hänestä, jonka seurauksena hän sitoutuu opiskelun tavoitteisiin ja tehtäviin aktiivisemmin. (Orsini — Evans — Jerez 2016: 102—111.)

2.5 Elämänhallinnan käsite yleisellä tasolla

Elämänhallinnan käsite esiintyy useassa sosiaalipsykologiseen tai psykologiseen teoriaan. Teoriat ovat sisältönsä puolesta lähellä toisiaan. Sisällöt liittyvät yksilön käsitykseen mahdollisuuksistaan suoriutua erityyppisistä tehtävistä ja saada aikaan toivomiaan tuloksia sekä mahdollisuuksista vaikuttaa elämäänsä ja oman elämänsä tapahtumiin. (Honkinen 2009:12.) Yleisellä tasolla elämänhallinnasta voidaan todeta, että yksilö, joka kokee hallitsevansa omaa elämäänsä, pystyy vaikuttamaan elämäänsä ja tekemään sellaisia ratkaisuja joita haluaa. Hän myös tuntee olevansa vastuussa elämästään ja asettaa päämääriä, joita on valmis ja kykenevä tavoittelemaan. (Keltikangas-Järvinen 2008: 255.)

Omaa elämänhallinnan tunnetta parantaakseen on ensin hahmotettava mistä elämänhallinnan tunne koostuu. Keltikangas-Järvinen (2000: 15–17) toteaa, että elämänhallinta lähtee itsensä tuntemisesta. Itsensä tuntemiseen liittyy yksilön kyky tunnistaa henkilökohtaiset voimavaransa. Voimavarojen tunnistaminen auttaa erilaisten ongelmien ratkaisussa sekä ymmärtämään henkilökohtaisia vahvuuksia. Hallitakseen elämäänsä yksilön tulee myös tietää mihin suuntaan hän haluaa elämäänsä viedä, vaikka abstraktilla tasolla. Tämän lisäksi yksilön tulee tuntea niin vahvuutensa kuin heikkoutensa ja tunnistaa oma osaamisensa. Yksilön minäkuva ja itsetunto liittyvät olennaisesti elämänhallinnan tunteeseen.

Elämänhallinnassa pyritään muuttamaan olosuhteita tai niiden kokemuksellista tulkintaa siten, että niiden vaikutukset olisivat yksilölle positiivisia. Elämänhallinnan keinot voivat olla sopeutumista hyödyttäviä, esimerkiksi erilaisten ongelmien ratkaisemista, paineiden onnistunutta selvittämistä sisäisesti (paineensietokykyä) tai ulkopuolisen tuen tai avun hankkimista tarpeen mukaan. (Honkinen 2009: 13.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata työttömien nuorten miesten kokemuksia työpajatoiminnasta ja työpajatoiminnan vaikutusta nuorten miesten voimavaroihin, osallisuuteen sekä elämänhallintaan.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on lisätä ja syventää tietoa nuorten elämänhallintakokemuksista työpajatoiminnan aikana. Lisäksi tavoitteena on, että tutkimuksen tuloksia hyödynnetään työpajatoiminnan kehittämisessä niin, että se palvelee työpajan tulevia asiakkaita, Matti-hankkeen parissa työskenteleviä ammattilaisia, Metropolian ja XAMK:n opiskelijoita sekä muita sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset olivat:

1. Minkälaiset elämänhallintakokemukset olivat tiedonantajilla työpajalla?
2. Minkälaisen käsitteiden avulla NEET-nuoret kuvasivat työpajatoimintaa?
3. Mitä kehitysehdotuksia tiedonantajilla oli työpajatoimintaan liittyen?

4 Opinnäytetyön toteutus

Tämä opinnäytetyö toteutettiin parityönä. Olemme kolmannen vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita samalta vuosikurssilta ja valmistumme molemmat sairaanhoitajaksi vuoden 2018 aikana. Meillä molemmilla on pitkä työkokemus sosiaali- ja terveysalalta ja pyrkimyksemme on laajentaa tietopohjaamme työnkuvaa ajatellen.

Opinnäytetyön toteuttaminen Matti-hankkeen parissa tuntui loogiselta ja mielenkiintoiselta. Olemme suorittaneet innovaatioprojekti-opinnot Matti-hankkeen parissa vuonna 2017. Aikaisempi tieto työpajatoiminnasta ja Matti-hankkeesta helpotti opiskelijoiden välistä tiedonkulkua sekä taustatiedon hankintaa. Tämän opinnäytetyön asiakokonaisuuksia jaettiin opiskelijoiden kesken, mutta tekstiä tuotettiin ja tiedonhakua suoritettiin myös yhdessä. Opinnäytetyön vaiheita ja muutostarpeita pystyttiin tarkastelemaan myös kriittisesti aikaisemman projektityöskentelyn ansiosta. Opinnäytetyön palautusvaiheessa varmistettiin tekstin yhtenäisyys ja sujuvuus.

4.1 Metodologiset lähtökohdat

Tämän opinnäytetyön toteuttamiseen käytettiin kvalitatiivista menetelmää. Sisällönanalyysin metodi pyrkii erityisesti päätelmiin symbolisesta, verbaalisesta tai kommunikatiivisesta aineistosta. Tavoitteena oli objektiivinen ja systemaattinen analysointi. Sisällönanalyysi metodina pyrkii hakemaan ilmaisuja, joiden avulla tutkittavaa asiaa voidaan kuvata tiivistetyssä muodossa (Kyngäs — Vanhanen 1999: 3–7.) Sisällönanalyysin etenemisvaiheet konfiguroidaan seuraavasti: ensimmäisessä vaiheessa aineisto puretaan osiin eli pelkistetään. Sen jälkeen aineisto tutkitaan ja siitä muodostetaan uusia kokoavia käsitteitä (Kylmä — Juvakka 2007:112–113.) Sisällönanalyysi ei etene suoraviivaisesti, koska se ei ole kovin formuloitua ja haasteena onkin juuri sen joustavuus ja säännöttömyys (Kankkunen-Vehviläinen-Julkunen 2015: 166–167).

Kerättyä aineistoa luokitellaan ylä- ja alaluokkiin. Koska teemana on nuorten elämänhallintakokemus, haastatteluaineiston alkuperäisilmaukset elämänhallinnasta ja sen kokemuksesta pelkistetään ja ne jaetaan alaluokkiin. Tämän jälkeen jaoteltua aineistoa abstrahoidaan eli käsitteellistetään alkuperäisen informaation kielelliset ilmaisut teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Tällä tavoin voidaan yhdistää luokituksia niin kauan, kunnes aineiston sisältö vastaa tutkimuksen kysymyksiin. (Tuomi — Sarajärvi 2009: 111–112.) Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten miesten elämänhallintakokemuksia on tutkittu kansainvälisesti, mutta elämänhallinnan kokemuksista työpajan toimintaympäristössä ei ole tutkimuksia. Tämän vuoksi laadullinen tutkimus sopi tämän opinnäytetyön metodiksi.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin induktiivista analyysia. Koska aineistolähtöistä tutkimusta tehtäessä tutkimuksen painotus oli aineistossa, tarkoitti tämä sitä, että analyysiyksiköt eivät olleet ennalta päätettyjä ja teoriaosuuden perusta rakennettiin aineistoa käyttäen. Tutkijoiden Mayring (2000) ja Kohlbacher (2006) mukaan induktiivisessa sisällönanalyysissä tekstin sanoja ja sanoista muodostuvia ilmaisuja luokitellaan niiden teoreettisen sisällön mukaan. Hsieh ja Shannon (2005) kuvaavat aineistolähtöisen laadullisen aineiston analyysia konventionaaliseksi prosessiksi: ensin aineisto pilkotaan osiin ja sisällöllisesti yhtenevät osat yhdistetään. Seuraavaksi aineisto tiivistetään ja abstrahoidaan eli pyritään kuvaamaan tutkittava ilmiö tiivistetyssä muodossa, analyysin avulla. (Kylmä — Juvakka 2007:113.) Aineiston analyysia varten pyritään aineiston saturaatioon, joka tarkoittaa aineiston riittävyttä ja kylläisyyttä.

Aineistoa pidetään riittävänä, kun samat asiat tai ilmaukset toistuvat. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 182.)

4.2 Aineiston keruu ja tiedonantajat

Tämän tutkimuksen kohde oli Matti-hanke ja tutkimuslupaa haettiin asianmukaisesti opetusvirastolta. Opetusvirasto myönsi tutkimusluvan Matti-hankkeen haastatteluaineistoon tätä opinnäytetyötä varten. Tutkimusluvan myöntämisen jälkeen aloitimme Matti-hankeeseen osallistuneiden nuorten teemahaastatteluiden aineistoon tutustumisen.

Opinnäytetyön tiedonantajien määrä oli yhteensä 16 (n=16). Tiedonantajat olivat 15-29 vuotiaita ja haastattelun aikana osallisena työpajatoiminnassa Helsingissä ja Kouvolassa. Tiedonantajien koulutus- ja työhistoria vaihtelivat. Kaikki tiedonantajat olivat suorittaneet peruskoulun oppimäärän mutta osalla oli suoritettuna myös ammatillinen tutkinto. Työkokemus oli vaihtelevaa. Työpajojen luonteen huomioon ottaen samaan työpajaan saattoi osallistua tiedonantaja, jolla oli vuosien työkokemus ja tiedonantaja, joka on juuri lopettanut peruskoulun.

Tutkittava haastatteluaineisto oli litteroitu eli puhtaaksikirjoitettu tekstimuotoon Matti-hankkeen tutkijoiden toimesta. Tässä opinnäytetyössä oli tarkoituksena analysoida näitä haastatteluista tehtyjä kirjaamistietoja.

Aineisto kerättiin työpajojen toteuttamisaikataulujen mukaisesti, keväällä ja syksyllä 2017. Haastatteluissa kerättiin kokemuksellista tietoa tiedonantajien elämään ja pajatoimintaan liittyvistä asioista. (Liinamo – Poikolainen – Raatikainen 2016.) Tiedonhankintamenetelmänä käytettiin valmiiksi kehitettyä haastattelurunkolomaketta, jolloin haastattelun aihepiirit ja teema-alueet olivat suunniteltuja. Kysymysten tiettyä järjestystä ja muotoa ei kuitenkaan käytetty. Teemahaastattelussa haastattelijan oli varmistettava, että etukäteen suunnitellut teema-alueet käytiin tiedonantajien kanssa läpi. Teemojen laajuus ja järjestys vaihtelivat haastattelusta toiseen. (Eskola — Vastamäki 2015: 29.)

Teemahaastattelun pyrkimyksinä ovat ihmisten tulkintojen ja heidän merkityksenantojensa huomiointi. Vapaalle puheelle annetaan haastattelijan toimesta tilaa, vaikka ennakkoon päätetyt teemat pyritään keskustelemaan kaikkien

tiedonantajien kanssa. Teemahaastattelu on siis yksinkertaistettuna keskustelutilanne. Teemojen puhumisjärjestys on vapaa, eikä kaikkien tiedonantajien kanssa ole välttämätöntä puhua asioista samassa laajuudessa. Tutkijalla on teemahaastattelutilanteessa mukanaan lyhyet muistiinpanot teemoista joita tullaan käsittelemään jotta hän voisi keskittyä itse keskusteluun, ei papereiden tutkimiseen. (Saaranen — Kauppinen — Puusniekka 2006.)

Tiedonantajien nimet oli muutettu aineiston analyysin luokitteluvaiheessa.

4.3 Aineiston analyysi

Haastatteluaineistoa kertyi 153 sivuja rivivälillä 1 kirjoitettuna. Aineistoon sisältyi kaksi kappaletta fasilitaattori-haastatteluja jotka suljettiin analyysin ulkopuolelle. Haastatteluaineisto jaettiin opinnäytetyötä tekevien opiskelijoiden kesken niin että kummallekin opiskelijalle kertyi yhtä paljon aineistoa analysoitavaksi. Analysointiprosessi aloitettiin lukemalla jokainen haastattelu ja syventymällä haastattelujen sisältöön. Aineistoa luettiin useita kertoja.

Seuraavaksi redusoimme eli pelkistimme haastatteluaineistot erillisiin taulukoihin ja kävimme läpi jokaisen haastattelun mieltien tutkimuskysymyksiämme. Parhaan osaamisemme mukaisesti poistimme samalla haastatteluista kaiken sen, mikä ei liittynyt tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Haastatteluja oli yhteensä 16 kappaletta ja alkuperäisilmauksia oli yhteensä 291 kappaletta. Pyrimme miettimään jatkuvasti mitä tiedonantajat olivat halunneet vastauksillaan kertoa, ja muodostimme alkuperäisilmauksista pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyt ilmaukset taulukoitiin. Myös pelkistettyjen ilmausten kohdalla pohdimme jatkuvasti, vastaako tekemämme havainto tutkimuskysymykseemme ja kuuluuko kyseinen havainto aiheeseen, jota pyrimme selvittämään.

Seuraavaksi aineisto klusteroitiin eli ryhmiteltiin. Ryhmittelyvaiheessa myös muutimme tiedonantajien nimet anonyymiteetin takaamiseksi.

Ryhmittelyvaiheessa aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Samaa asiaa kuvaavat käsitteet yhdistettiin ja muodostettiin niistä alaluokkia. Päädyimme tekemään ryhmittelyn taulukoiden avulla selkeyden lisäämiseksi ja nimesimme luokat sisällön mukaisesti. Ryhmittelyn edetessä tarkensimme, miksi tietyt ilmaukset kuuluvat juuri siihen alaluokkaan, mihin olemme ne ryhmitelleet. Alaluokat ryhmiteltiin edelleen

yläluokkiin, joita kertyi viisi (5) kappaletta. Lopuksi muodostettiin kokoava käsite ja yhdistimme yläluokat pääluokiksi. Pääluokkia muodostui yhteensä kolme (3) kappaletta. Ryhmittelyn päätteeksi loimme teoreettiset käsitteet. (Tuomi — Sarajärvi 2002: 110—115.) Esimerkki analyysin etenemisestä alaluokista pääluokkiin on esitelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Analyysiesimerkki pääluokkien muodostumisesta.

alaluokka	yläluokka	pääluokka
Työpajasta ei ollut hyötyä	Työpajan hyödyt osallistujille	Elämönhallintakokemus
Hyöty ryhmätyöskentelystä		
Ajan hyödyllinen käyttö		
Haluttomuus miettiä tulevaisuutta	Tulevaisuuden suunnittelu	
Haaveet työurasta		
Kanssakäyminen ja verkostointi	Osallisuus	
Keskusteluista hyötyä ja voimaantumista		
Arjen rutiinien parempi hallinta	Arjen jäsentyminen	
Arjen rutiinien ja työnteon tärkeys		
Kiinnostus työstä ja ansioista	Taloudellinen turva	
Toimeentulo tuki hyvinvointia		
Kiinnostus työtä kohtaan parani	Voimavaraistuminen työpajalla	Kokemus motivaatiosta
Pohdintaa omista voimavaroista		
Tiedonantaja ei saanut kannustusta työpajalla		
Mielekästä tekemistä työpajoilla	Onnistunut oppimiskokemus	
Oman tiedon laajentaminen		
Läsnäolo ei ollut pakollinen	Autonomian kokemus	
Toimiminen pajoilla omilla ehdoilla		
Motivaation vahvistaminen	Aloitekyvyn vahvistaminen	
Työpajoilla saatu tuki ja kannustus		

Mielekästä toiminnallista tekemistä työpajoissa	Tiedonantajien kokemukset työpajatoiminnoista	Tiedonantajien käsitteet työpajatoiminnasta
Viihtyisä ilmapiiri työpajoilla		
Ei kehitysehdotuksia		
Ryhmäytymisen tukeminen työpajoilla	Kehitysajatukset työpajoista	

5 Tulokset

5.1 Tiedonantajien elämäntilanteet ennen työpajaa

Kaikki haastatteluihin osallistuneet tiedonantajat olivat olleet työttöminä ennen osallistumistaan työpajatoimintaan. Työpajan nuorten työttömyysjaksot varioivat muutamasta kuukaudesta pariin vuoteen. Tiedonantajista kahdeksalla (8) oli ammatillinen koulutus, neljällä (4) nuorella peruskoulun päästötodistus, kolme (3) ovat keskeyttäneet ammatilliset opinnot ja yksi (1) oli suorittanut TEKVA-kurssin (ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan ja kuntouttavan koulutuksen). Tiedonantajat kokivat, että ammatillinen tutkinto ei edesauttanut työelämään pääsyä vaikka tiedonantajilla oli työharjoittelukokemusta tai lyhytkestoista työntekoa taustalla.

Eetu, 23: "... sitte tuo Puolenkuunpelien kymmenen kuukautta, mikä olis käytännös ollu mun sellai unelmatyöpaikka, mut siin oli sitte, työpaikan taloudellisist syistä se meni konkurssiin tossa, alkuvuoden, viime vuoden syksyllä niin, ei ollu sillon resursseja palkata sinne."

5.2 Työpajaan osallistuneiden nuorten elämäntilanteet

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata NEET-nuorten kokemuksia työpajatoiminnasta. Tiedonantajien kuvailemien kokemusten perusteella pyrittiin löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aineistosta muodostui 3 pääluokkaa: Elämäntilanteet, Kokemukset motivaatiosta ja Nuorten käsitteet työpajatoiminnasta, joita on kuvattu kuviossa 1.



Kuvio 1. Työpajanuorten kokemukset ja käsitykset työpajatoiminnasta

Elämönhallintakokemus-osio rakentui viidestä yläluokasta: Työpajan hyödyt osallistujille, Tulevaisuuden suunnittelu, Osallisuus, Arjen jäsentyminen ja Taloudellinen turva.

5.2.1 Työpajojen hyödyt

Työpajojen hyödyt - yläluokka sisälsi tiedonantajien mukaan sekä tarpeellisia että turhia kokemuksia. Tiedonantajat kokivat hyödyllisenä ajan tehokkaan käytön, tavoitteiden tärkeyden ymmärtämisen, ryhmätehtävät, työelämään ja uusiin ammatteihin tutustumisen sekä varsinaisen työn tekemisen työpajalla. Tiedonantajat kuvailivat kokeneensa hyötyä ajan tehokkaasta käytöstä töitä tekemällä ja työn kautta sai ajan kulumaan nopeammin. Työpajan hyötyyn liittyvän kokemuksen kuvaamisessa tiedonantajat mainitsivat erityistä tyytyväisyyttä säännöllisen päivärytmin ylläpidosta. Tavoitteiden tärkeyden ymmärtäminen nähtiin oivalluksen kokemuksena, joka ensisijaisesti tuki tiedonantajien uskoa omaan olemassa oleviin voimavaroihin. Ryhmässä toimiminen, työteko ja tutustuminen työelämän kulttuuriin olivat niitä kokemuksia, jotka pitivät yllä ja vahvistivat tiedonantajien kiinnostusta työpajatoimintaan sekä kokemusta toiminnan hyödyllisyydestä.

*Kasper, 23:” Ainakihan aika kuluu nopeammin kun mitenkään istumalla missään.”
Joonas, 23:” yhteishengellinen toiminta. Se on mun mielest sellain mikä kannattaa.”*

*Markus, 20: ”Mä oon just vähän saanu sit, työelämään päässy tutustumaan ja, ”
maanantaist perjantaihin on hommii ja et palkka on suunnilleen ollu sama, aina.
Silleen uusi homma meikäläiselle.”*

Tiedonantajien kokemukset henkilökohtaisen hyödyn puutteesta työpajoilla ilmenivät kokemuksina turhasta tekemisestä, liittyen tiedonantajien aikaisempaan osaamiseen kyseisestä työstä. Joidenkin tiedonantajien oli vaikea tunnistaa työpajojen hyötyä henkilökohtaisella tai yleisellä tasolla. Tiedonantajien mukaan työpajojen sisältö ei tarjonnut tarpeeksi uutta tietoa. Osa tiedonantajista kuvaili, ettei työpajasta jäänyt mitään erityistä mieleen.

Kasper, 23: ” Enintääkseen näin että, ei oo minkäänlaista iloa eikä hyötyä koska minä kuitenkin tiedän että tommosia asioita on ollut ja sun muuta.”

Eetu, 23: ”niin ei siit mulle itelle henkilökohtasesti jääny oikeestaan mitään sellast, mieleen. Tai saanu sellast käytännös irti siitä mitään.”

Toisaalta useampi tiedonantajista pystyi varmuudella toteamaan tyytyväisyyttä työpajaan ja positiivisena koettiin työpajojen tarjoamat valmiudet työelämään. Moni tiedonantajista koki oppineensa uusia taitoja ja saaneensa rohkeutta työn tekoon sekä ajatuksia siitä, mitä haluaisi tulevaisuudessa tehdä. Yleisesti tiedonantajat kokivat työpajaan osallistuminen hyvänä ja hyödyllisenä kokemuksena. Suurin osa tiedonantajista ilmaisi positiivista palautetta työpajatoiminnan kokonaisuuteen.

Mikko, 21: ”...mun mielest tää kehittää aika paljon niit taitoi, et sillee et sä oot ollu pitkään työttömänä niin tää antaa sulle vähän valmistautumista siihen et taas ku sä lähet työpajalle niin tää vähän kuvaa sitä mimmonen se rutiini on siellä.”

Nimetön, 24: ” Joo no onhan se antanu mulle just ajatuksia et mitä kannattais tehdä. Kyl se tukee just näit, et se huomaa kyl et mä osaan nää asiat.”

5.2.2 Tulevaisuuden suunnittelu

Tulevaisuuden suunnittelusta kysyttäessä osalla tiedonantajista oli vaikeuksia suunnitella tulevaisuutta nykyisen elämäntilanteen vuoksi. Osa tiedonantajista ei kyennyt kuvailemaan haaveita työelämään liittyen. Pitkän aikavälin suunnitelmien muodostaminen oli tiedonantajien mielestä vaikeaa tai jopa vastenmielistä. Jotkut tiedonantajista eivät pystyneet nimeämään kiinnostavaa ammattia eivätkä pystyneet selkeästi hahmottamaan paikkaansa yhteiskunnassa. Useat tiedonantajat kuvailivat etteivät tienneet mitä tulevaisuudelta haluavat.

Osalle tiedonantajista työpajaan työpajoihin osallistuminen selkeytti toiveita koulutuksesta ja mahdollisesta tulevaisuuden työpaikasta. Moni tiedonantaja kuvaili olleensa hämmentynyt tulevaisuuden suhteen ennen työpajoihin osallistumista. Tiedonantajat kuvailivat löytäneensä mielenkiinnon kohteita työpajojen aikana tulevaisuuden työuraa ajatellen. Osa tiedonantajista kertoi käyttäneensä ja kehittäneensä henkilökohtaista luovuuttaan jonka kautta he kuvailivat kokeneensa uusia oivalluksia tulevaisuutta ajatellen henkilökohtaisella tasolla.

Jukka, 30:” Mun tulevaisuus on seuraava muutama tunti. Emmä funtsi oikein hirveesti, niin paljo pidemmälle.”

Nimetön, ei ikää: ”..ennen ku mä tulin tänne ni mä oon ollu periaattees ihan eksyksis, siitä et mitä mä haluan tehdä. Must tuntuu et mä oon, löytäny mun semmosen oman unelma-ammatin tästä.”

Eetu, 23:” ...mä en oikeestaan ees tiää mun paikkaani (työni) tässä yhteiskunnassa.”

Tiedonantajien toiveet tulevaisuuden suhteen liittyivät työllistymiseen omalle osaamisalalle. Tiedonantaja ei kiinnostanut työnteko vain ”tekemisen vuoksi” ja tämä tuntui huolestuttavan tiedonantajia nykyisen työllistymistilanteen vuoksi. Työpajojen tiedonantajilla oli mielenkiintoa itsenäiseen työhön ja työnkuvaan johon pystyisi itse vaikuttamaan käyttäen luovuutta. Tiedonantajien toiveet rahallisesta ansioista nojasivat sen varaan, että palkan tulisi riittää oman elannon varmistamiseen. Ansiotulon toivottiin myös olevan säännöllistä ja joustavaa. Tiedonantajien ansiotoiveet olivat maanläheisiä ja realistisia.

Jukka, 30:” Niin ei mua kiinnosta tehdä yhtään mitään muuta ku noita ääni ...miksausjuttui, äänituotantoon liittyvii juttui.”

Nimetön, 24: ” Siellä mä aattelen ku, siin maassa on niin paljo sellast omaa, niin siel ois hyvä tehdä kaikkii tosi erikoisii siistei korui mitkä, eroo sellasesta peruskorujen tuottamisesta.”

Osa tiedonantajista oli kiinnostunut kouluttautumisesta ja mahdollisesta työllistymisestä, ja suunnitteli koulutukseen hakeutumista työpajojen jälkeen.

Teemu, 26:” Datanomia esimerkiks on tullu kokeiltuu, mikä nyt on eniten jääny mieleen koska se edelleenki kiinnostaa.”

5.2.3 Osallisuus

Tiedonantajien osallisuuden kokemukset vahvistuivat työpajoissa ryhmätehtävien kautta. Osa tiedonantajista toi esille epävarmuutta tehtävien tarkoituksesta työpajojen alkuvaiheessa, mutta tiedonantajat kokivat ymmärtäneensä tehtävien merkityksen työpajojen edetessä. Ryhmätehtävät ja yhdessä tekeminen tukivat tiedonantajien kokemuksen mukaan sekä yhteishenkeä että mielihyvän tunnetta. Interaktiivisten tehtävien yhdistäminen keskusteluihin koettiin mielekkääksi tavaksi käsitellä asioita.

Ryhmätehtävät koettiin positiiviseksi. Ryhmätehtävien koettiin parantavan tiedonantajien mahdollisuuksia liittyä työpajan yhteisöön ja mahdollisuutta toimimiseen sekä vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon työpajojen yhteisöihin ja mahdollisuuksia toimimiseen sekä vaikutusmahdollisuuksia yhteisessä päätöksenteossa.

Teemu, 26:” Vaikka se aluks itellä tuntu et mä en oikeen tiä et mitä täs pitäis tehdä, olla mukana mut kyl siihen sit pääs jyvälle.”

Eetu, 23:”...mut tollain interaktiivinen toiminta on tosi hyvä, yhdistetään joku homma mitä voiaan tehdä yhdessä, ja sitten keskustellaan siinä samalla. Se on tosi mielekäs tapa käsitellä järkevii tai epäjärkevii asioita.”

Tiedonantajat kokivat saaneensa työpajojen aikana merkityksellisiä kanssakäymisen kokemuksia ja luoneensa hyödyllisiä verkostoja tulevaisuutta ajatellen. Uudet tuttavuudet ja eri alojen ammattilaisten tapaaminen vaikuttivat positiivisesti tiedonantajiin. Tiedonantajat kuvailivat kokemuksiaan seuraavasti:

Kasper, 22:” No uusii kavereit, vähän rutiinii, perusjuttui.”

Mika, 25:”...ja et sai vähän ehkä jotain kontaktejaki siinä.”

Melkein kaikki tiedonantajat kokivat ryhmäytymisen onnistuneen työpajoilla ja kokivat olevansa ryhmän tasavertaisia jäseniä. Vain yksi tiedonantajista ei kokenut osallisuuden tunnetta koska hän oli muita tiedonantajia huomattavasti nuorempi eikä tuntenut työpajalta muita tiedonantajia etukäteen. Tiedonantaja koki että olisi kuitenkin voinut vaikuttaa myös itse ryhmäytymiseen ja osallisuuden kokemukseen.

Nimetön, 17:”Ne on mua muutenki vanhempia, jo kaksikymppisii, ja mä oon nuorempi niin, en mä tunne ketään niistä. Mut ois se hyvä asia jos tietty puhuis niitten kaa.”

5.2.4 Arjen jäsentyminen

Arjen jäsenyminen oli tiedonantajien kokemusten mukaan parantunut arkea rytmittävien ja sitoutumista edellyttävien toimintojen ansiosta. Tiedonantajat kokivat tärkeäksi arjen toimintojen paremman hallinnan ja työpajoilta saadun tuen säännöllisen vuorokausirytmien ylläpitämiseen.

Aku, 26:” niin hyötyis, tämmösest päivittäisestä rutiinin ylläpitämisestä.”

5.2.5 Taloudellinen turva

Työpajojen työkokeiluajalta maksettiin työmarkkinatukea ja tiedonantajat arvostivat kokemusta elannon ansaitsemisesta työtä tekemällä. Työpajatoiminnasta saadun työmarkkinatuen johdosta tiedonantajien hyvinvointi ja toimijuus paranivat, kun velkaantumisesta ei ollut pelkoa. Taloudellisen tilanteen tuoma varmuus antoi tiedonantajille edellytyksiä keskittyä työpajojen työtehtäviin.

Eetu, 23:” Omalla kohalla rahaa, eikä sen takii että mä haluan miljoona asiaa vaan sen takii että mun ei tarvi elää jatkuvast siinä pelossa että ei pysty maksaa asioita x ja sit menettää luottotietoja.”

Daniel, 24:” Se et ainakaan nyt ei ole mitään ongelmii raha-asioissa ja, se että hallitsee kaikki, maksamiset. Tulee kaikki tommoset toimeentulot.”

Moni tiedonantaja ilmaisi kiinnostuksensa työntekoon ja ansiotuloon. Kaksi tiedonantajaa oli halukkaita kouluttautumiseen oppisopimuksella jotta ansiotaso pysyisi stabiilina ja työkokemusta kertyisi myös opintojen ajan. Tiedonantajat kokivat toimeentulon oppisopimuskoulutuksen aikana kannustavana ja motivoivana.

Eetu, 23:” Mieluummin tekee sit jotain mistä sais palkkaa tai muuta.”

Nimetön, 24:” mut oppisopimus ois kyl sata kertaa parempi asia et sais palkkaa samalla niin riittäis rahaa elämiseenki ku..”

5.3 Kokemukset motivaatiosta

Kokemukset motivaatiosta koottiin neljään yläluokkaan: Voimavaraistumisen kokemus työpajoilla, Onnistunut oppimiskokemus työpajoilla, Autonomian kokemus työpajoilla ja Aloitekyvyn vahvistamisen kokemus työpajoilla.

5.3.1 Voimavaraistumisen kokemus työpajoilla

Voimavaraistumisen kokemus työpajalla edellytti tiedonantajien mukaan olemassa olevien tietojen ja taitojen tunnistamista sekä näiden kykyjen vahvistamista.

Työpajoilla saatu tuki oman osaamisen tunnistamiseen oli tiedonantajille tärkeää. Pääsääntöisesti tiedonantajien oma käsitys kyvyistään ja osaamisestaan on vahvistunut työpajojen aikana ja toiminta on herättänyt ajatuksia mahdollisista tulevaisuuden suunnitelmista ja mielenkiinnon kohteista. Kiinnostus työntekeä kohtaan ja henkilökohtaisten voimavarojen kartoittaminen ilmenivät aineistossa pääsääntöisesti positiivisina kokemuksina:

Nimetön, 24: "Mä ajattelen silleen et kaikil on se oma joku juttu et niitten pitää vaan löytää se. Se on ehkä aluks vaan tosi vaikeeta. "

Teemu,26: " Kyl se sit lopun päiten rupes rullaamaan, koska siel oli porukkaa jotka kyseli taidoista."

Jukka,30: " Kylhän se kartuttaa, tai on kartuttanu meiän kaikkien työkuvioit ja tällasii."

Jukka, 30: " Niin sellanen tilannekatsaus oli se hanke, tai silleen et tilannekatsaus elämään et kyl niit ratkasui löytyy välillä, ku jaksaa vaan pinnistää sitte."

Jukka, 30: " ..avautunu silmät sitte että, on todennu että...sit näköjään kun määrittää jotain tavoitteit ni sit voi niihin kohti kun pyrkii niin sitten voi niitä saavuttaa."

5.3.2 Onnistunut oppiskokemus työpajoilla

Tiedonantajat kokivat positiivisen ilmapiirin ja käytyjen keskustelujen vaikutukset myönteisenä työpajoilla. Tiedonantajat pitivät keskusteluja voimaannuttavina ja vapaamuotoisina tilanteina. Työpajojen positiivisen, hyväksyvän ja kannustavan ilmapiirin vaikutus koettiin tiedonantajien mukaan seuraavasti:

Jukka,30: " Mut se keskustelu oli just virkistävää, päästiin keskustelemaan. Keskustelushan on voimaa, enemmän ku sit näis, silleen että kirjottaa.."

Jukka,30: " Aivan mahtava juttu joo että jäi tosi siistit muistot kyllä niist kerroista. Sit taas niistäki, ku mitä juteltiin, ni sitte, puheenaiheet, oli vähän nii, ajautu aina sinne tänne ja, kaikkee tollee ni sitte just, kevens tunnelmaa."

Motivaation vahvistaminen rahallisella korvauksella ja varsinaisella työnteolla koettiin positiivisena vaikuttimena. Talouden turvaaminen oli usealle tiedonantajalle tärkein motivaation lähde työpajatoimintaan osallistumisessa. Työn tekeminen ja päivittäinen

velvoite olla läsnä työpajoilla oli tiedonantajien kokemusten mukaan suurimpia vaikuttimia positiiviseen oppimiskokemukseen ja elämänhallinnan jäsentämiseen.

Eetu, 23: " ...ku että maanantaist perjantaihin on hommii ja et palkka on suunnilleen ollu sama, aina. Silleen uusi homma meikäläiselle."

Eetu, 23: " Omalla kohalla rahaa, eikä sen takii että mä haluan miljoona asiaa vaan sen takii että mun ei tarvi elää jatkuvast siinä pelossa että ei pysty maksaa asioita x ja sit menettää luottotietoja.."

Yksi haastateltavista kertoi, ettei ollut saanut kannustusta työpajalla:

Kasper ,23: " On jonkinlaista palautetta kyllä tullu (kiitettävää) [0:17:40] mutta en tiä onko se ollu mitenkään kannustettavaa."

Onnistunut/positiivinen oppimiskokemus ilmeni siten, että oppimisen ei tarvitse olla pelkkää tiedon hankintaa kirjoista ja oppitunneilla istumista. Erilaisia oppimiskeinoja on runsaasti, ja tiedonantajat kokivat työpajoilla oppimisen innostavana, mielenkiintoisena sekä tärkeänä. Oppimisprosessin tulisikin tuottaa onnistumisen kokemuksia myös henkilökohtaisella tasolla. Usea tiedonantaja kuvaili turhautumistaan aikaisemmissa opinnoissa ja koki työpajatoimintojen olevan helpompi ja innostavampi tapa siirtyä työmarkkinoille. Työpajatoiminta koettiin onnistuneena oppimiskokemuksena erilaisissa yhteyksissä.

Eetu, 23: " Se oli tosi mieluisaa kyl olla siin Puolenkuunpeleis silloin töissä et sai työskennellä asian parissa mikä on kaikist lähimpänä mun sydäntä."

Tuukka, 26: " Mukavan monipuolist ollu."

Timo, 21: " Kyl mä vitosen antasin. Oon mä oppinu tääl aika paljon."

Tiedonantajat kuvailivat oppimisprosessia työpajoilla myös olemassa olevan tiedon laajentamisena tai uusien uranäkymien mahdollistavana kokemuksena. Tiedonantajat kuvailivat myös omia oppimistyylejään ja tapojaan eri asiayhteyksissä haastattelun vaiheissa.

Nimetön, 24: "Joo no onhan se antanu mulle just ajatuksia et mitä kannattais tehdä. Kyl se tukee just näit, et se huomaa kyl et mä osaan nää asiat. Mä toivon et mä saisin just hankittuu sen ammatin. "

Kasper, 22: " Siis onhan se aina tärkeätä. Mut kiinnostus voi olla vähän erilainen. Koska mä opin tekemäl enkä millään lukemal."

Kasper,22: " No just tommonen ite saa tehdä omanlaisen pyörän nii se on iha siistii."

Pelialaan tutustuminen pelillisyyteen erikoistuneella työpajalla sekä erilaiset yrityskäynnit herättivät mielenkiintoa yksittäisissä tiedonantajissa. Kokemukset yrityskäynneistä olivat positiivisia. Tiedonantajien käsitys pelialan työnkuvista ja tulevaisuudesta vaikutti kirkastuvan työpajan aikana. Tiedonantajilla oli mielenkiintoa ja innostusta myös työskennellä valitsemallaan alalla.

Markus,20: " Mä oon just vähän saanu sit, työelämään päässy tutustumaan ja,..."

Jukka, 30: " Ne oli virkistävii käyntei kyllä." (Yrityskäynnit)

Aku, 26: " Ne on ollu, tän Matti-hankkeen aikana semmosia et mitkä on ehkä, ollu niit semmosia tosi mielenkiintosii." (Yrityskäynnit)

Teemu,26: "...oon ainaki nähny, päässy käymään erilaisis, yrityksis tutustumissa ja sit saanu lisää tietoa, et mitä se pelillisuus on."

5.3.3 Autonomian kokemus työpajoilla

Autonomian kokemus tarkoitti tässä opinnäytetyössä kokemusta positiivisesta omaehtoisuudesta. Omaehtoisuudella tarkoitetaan ihmisen kokemusta siitä, että hänellä on vapaus päättää tekemisistään. Autonomisessa tekemisessä motivaatio toimintaan lähtee ihmisestä itsestään, ei ulkopuolisista vaikutteista. Vaikka työpajoilla on tietynlainen struktuuri ja toimintamalli, kuvailivat tiedonantajat oppimiskokemuksensa ja työpajatoiminnot yksilöllisesti suunniteltuina ja toteutettuina sekä heidän toimintatapaansa kunnioittavana.

Aku, 26: " Kyl se on aika paljon siihen et se on, tekeminen on vapaata ja, pakko ei oo olla tääl ja pakko ei oo tehdä mitään."

Mika, 25: " Et siis ku mie oon sellanen joka, no tykkään tehdä grafiikkaa ja jotain prototyyppjä sun muita, et pääsis just sellasii tekee nopeesti. Sit ei liikaa pyöritellä kaikkee tai mietitä miten vois tehdä jotain."

Aku, 26: " ...saa tehdä semmost mitä haluaa ni sit siihen tulee myös se rentouskii mukaan."

Tiedonantajista kaksi koki, että päätös työpajaan osallistumisesta oli täysin hänen omansa, ilman velvoitteita tai muita arkeen liittyviä motivoivia tekijöitä.

Markus,20: " Joo meil täs, kaverin kaa tuo kaveri oli tääl töissä ja, sit mä ajattelin ite ottaa tänne yhteyttä."

Yksi haastateltavista osallistui työpajaan velvollisuudesta ja suoranaisen pakon edessä:

Sami, 19: " ...mun oli pakko, saada jonkinlainen, joku työtoiminta tai joku et se koevapaus olis mahdollist."

5.3.4 Aloitekyvyn vahvistamisen kokemus työpajoilla

Aloitekyvyn vahvistaminen sisälsi sosiaalisten suhteiden tukemista, yhteisöllisyyttä ja yksilöllistä tukea oppimisprosessiin. Lisäksi haastatteluaineistossa ilmeni kokemuksia työpajan ohjaajien tuesta osallisuuteen ja yhteisöllisyyden kokemuksiin käytännön tilanteissa. Tiedonantajien osallisuuden kokemukset yhteisön luomisessa ja päätöksenteossa sekä yhteisöllisyyden tukemisesta koettiin tiedonantajien mukaan jossain määrin hyödyllisinä:

Timo, 21: " Onhan tää ny vähän auttanu."

Mikko, 22: " No kyl se.. kylhän tässä sosialisoituu paremmin ihmisten kaa ja tällai, et osaa käyttäytyy ihmisten seuras vähä paremmalla tavalla eikä sillee.. ehkä kattoo se semmonen lapsellisuus ja tommonen.."

Nimetön, 24: " On joo. Se on tosi hyvä tommonen, täs haaste ittelle just tollases tilantees et, pystyy ottaa sen askelen ja sit tutustuu johonki, ku on jotain vähän puheenaihattaki siin ku on joku tehtävä tai joku tommonen."

Motivaation vahvistaminen, Pajalla saatu tuki ja kannustus sekä Osaamisen vahvistaminen työpajalla. Tiedonantajat pitivät tärkeänä ohjaajien roolia motivoinnissa ja tukemisessa. Ammattitaitoinen ohjaaja iästä riippumatta oli työpajojen oppimisprosessin ja tiedonantajien motivaation kannalta olennaisen tärkeä tekijä.

Nimetön, 24: " Siin on toi Valtteri on tossa, meiän ohjaaja se on ite kultaseppä. Se kyl tietää kaiken."

Jukka,30: "...nuorisopajoil on duunissa, ni just varmaan senikäsille on erityisen tärkeetä että rohkastaan tulevaisuutta kohti että, ettei käy ku meikälaisellä. "

Jukka,30: " ...tukena turvana et sit ne hommat meni eteenpäin tai sit keskusteluu synty jo. Sä ja sitte Peter veitte sitä hommaa eteenpäin."

Usealla tiedonantajalla oli luovaa osaamista tai luovia kykyjä, joista he eivät välttämättä olleet itse tietoisia. Omien vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen on edellytys itsetunnon ja aloitekyvyn vahvistamiseen. Vaikka tiedonantajien tulevaisuuden suunnitelmat saattoivat olla epäselviä, auttoi työpajoilla saatu tuki tiedonantajia uskomaan omiin kykyihinsä ja osaamiseensa.

Aku, 26: " Ja aika hyvin sit nää ohjaajat kuuntelee, nuorii ja saa ehottaa jotain omii juttui, kokeiltavaks tänne. Se on ollu aika hyvin semmost, niin sanotusti asiakaslähtöistä toimintaa."

Teemu, 26: "...mut siit vaan tuli sellanen fiilis et kyl tää täst hoituu. Kyl mä luulen et se on ihan hyvä et siin on sen, mukana joku muuki ku vaan asiantuntija."

Mikko, 22: "Mitä mä oon täst saanu jo vähän itteeni irti ja tälle suunnitellu niin, mun mielest tää kehittää aika paljon niit taitoi, et sillee et sä oot ollu pitkään työttömänä niin tää antaa sulle vähän valmistautumista siihen et taas ku sä lähet työpajalle niin tää vähän kuvaa sitä mimmonen se rutiini on siellä. Et tullaan aamulla, pannan kamat päälle, mennään kahvihuoneeseen, briiffaus päivän duuneist jos on ja tälle. Et mun mielest tää kehittää aika hyvin sitä pie(-) [0:07:56] ."

5.4 Tiedonantajien käsitteet työpajatoiminnasta

Tiedonantajien käsitteet työpajatoiminnasta-pääloukka rakentui kahdesta yläluokasta: Tiedonantajien yleiset kokemukset työpajasta ja Kehitysajatukset työpajasta.

5.4.1 Tiedonantajien yleiset kokemukset työpajasta

Tiedonantajien yleiset kokemukset työpajoista olivat pääsääntöisesti positiivisia ja ilmenivät lähinnä yleisenä tyytyväisyytenä työpajatoimintoihin ja työpajatehtäviin sekä kokemuksena työpajojen viihtyisästä ilmapiiristä. Tiedonantajat kuvailivat työpajoja turvallisena ja mukavana oppimisympäristönä. Tiedonantajat kokivat myös, että työpajoihin oli mukava osallistua. Tiedonantajat ilmaisivat ennakkoluuloja työpajatoimintaa sekä muita työpajoihin osallistuneita nuoria kohtaan, mutta nämä ennakkokäsitykset olivat osoittautuneet vääriksi työpajojen aikana. Tiedonantajat kuvailivat olevansa positiivisesti yllättyneitä työpajakokemuksistaan.

Kasper, 23: " On tää sinänsä hyvä paikka tulla. Kukaan ei yhtään sinänsä mitään varastele eikä mitään sen semmosta."

Markus, 20: " Ei mul oikeestaan tuu mitään mieleen et pitäis muuttaa jotaki. Mun mielest ne (Elämänkulkupaja) oli ihan hyvii."

Työpajojen myönteinen ilmapiiri oli rohkaissut tiedonantajia olemaan niin sanotusti oma itsensä keskustelutilanteissa ja erilaisia tehtäviä suorittaessaan. Työpajatoimintoihin osallistuminen oli tiedonantajien mukaan vahvistanut itseluottamusta ja antanut varmuutta toimia sosiaalisissa tilanteissa. Tiedonantajat kuvailivat sosiaalista

kanssakäymistä työpajoilla kevyenä jutteluna. Tiedonantajien mukaan työpajoissa vallitsi rento ja salliva ilmapiiri.

Mika, 25:” Oli aika vapaata sillee, et me pystyttiin vaan keskustelea siel jotain omii asioita aina välissä. Mä veikkaan et se oli myös muistaki nuorista ihan hauskaa, vaan nimenomaan se et se ei ollu nii tiukkaa...”

Nimetön, 24:” Sit heti ekal viikol kun mä alotin tääl mä huomasin et tää on tosi hauskaa ja pääsee just käyttää luovuuttaan ja mielikuvitus kehittyy niin pystyy keksii kaikkee siisti.”

Useampi tiedonantajista koki työpajoihin osallistumisen mielekkäänä kokemuksena, jonka kautta oli helppo tutustua työelämään. Tiedonantajat kuvailivat, että oli hyvä käydä ainakin tutustumassa työpajatoimintoihin vaikka tulevaisuudessa suuntautuisi toisentyypisiin hankkeisiin, töihin tai koulutuksiin. Lisäksi tiedonantajat kuvailivat työpajojen tarjoamia kiinnostusta herättäviä kokemuksia.

Daniel, 24:” sinänsä (--), sinänsä hyvä mut et ei tartte nyt aina nyt, (--) että ei tartte nyt aina sinänsä, (--) oli se siis hyvä nähdä ainakin ne.”

Teemu, 26:” En tiää, onks siit silleen vielä mitään hyötyä mut kyl se kiinnostava olisi lopun päiten.”

Työpajojen tehtävien vaihtelevuus, toiminnallisuus ja fyysinen työnteko tukivat tiedonantajien tyytyväisyyden tunnetta ja kiinnostusta yhteisölliseen tekemiseen. Tiedonantajille oli tärkeää, että työpajojen sisältö tarjosi monenlaisia aktiviteetteja ja monipuolisia kokemuksia erilaisilta aloilta.

Markus, 20:” Yleensä just kaikkee puuhommii tuol alhaalla, maalaust, hiomist, maalinpoistoo, ja sit noit Matkahuollon pakettikuljetust...”

Eetu, 23:” Joku pyytää jonkun homman ja sit mietitään voidaanko tehdä se ja sit se tehdään. Sopivaa vaihteluu.”

5.4.2 Kehitysehdotukset työpajatoimintaan

Osalta tiedonantajista tiedusteltiin kehitysehdotuksia tuleviin työpajoihin haastattelun aikana. Ehdotuksia ei rajattu tiettyyn aiheeseen tai alueeseen vaan keskustelu oli vapaamuotoista.

Neljä tiedonantajaa kertoi, että heillä ei ole kehitysehdotuksia työpajatoimintaan. Tiedonantajille annettiin aikaa miettiä vastaustaan:

Tuukka, 26: ” [miettii 9 s] Ei oo ainakaa mieleen tulevii nytte.”

Daniel, 24: " Ei oo enempää."

Kasper,22: " No ei mulla oikeestaan oo mitään."

Markus,20: "Ei mul oikeestaan tuu mitään mieleen et pitäs muuttaa jotaki. Mun mielest ne oli ihan hyvii."

Ryhmäytymisen tukemista työpajoilla voisi tiedonantajien mukaan tulevaisuudessa kehittää. Ryhmäytyminen koettiin haastavaksi erinäisistä syistä. Tiedonantajista moni kuvaili tarvetta ohjaajavetoiseen ryhmäytymiseen työpajojen tehtävien kautta ja työpajojen ohjaajien kiinnostavan huomiota sekä muodostumassa oleviin ja olemassaoleviin ryhmiin. Lisäksi tiedonantajat ilmaisivat hankaluuksia ryhmäytymisessä työpajojen alkamisvaiheen jälkeen.

Nimetön, 24: "Mun mielest just tälläset ryhmätyöjutut on tosi hyvii, mutta.. Jos sillä kannalla ajatellaan et pitää ryhmähenkee eri tällästen työpajalaisten kesken niin, mun mielest pitäis olla enemmän sellasii aktiviteetteja mis, ryhmät on, armeijan vertauskuvaan täs mut siellä pakollaki tutustu ihmisiin ku joutu tekee yhdessä asioit paljo ja olla niitten kanssa tekemisis jossain tilanteessa et piti suunnitella jotain taktiikkaa. Sellasii aktiviteetteja ois hyvä olla kans et just, lähetään jonneki tekee jotain niin ku meil oli se.."

Nimetön, 24: "Joo. Tääl on vähän semmonen, tääl on nää tietyt porukat, ja sit niihin on vähän vaikee päästä mukaan jos on silleen.. Mä nyt oon, kun mä tunsin ennestään ton Juhan, ku se alotti tääl niin me sitte alettiin hengaa samas porukassa niin sit nää muutki alotti olee siin. Mut sitä ennen mä olin aika lailla yksin täällä. Oli tääl mul yks kaveri aikasemmin mut se lopetti. Sillon ihan alussa."

Yksi tiedonantaja ehdotti työpajalle työturvallisuuden parempaa huomiointia. Tiedonantajalla oli työkokemusta kyseisen työpajan ammattitehtävistä. Tiedonantaja peräänkuulutti vastuullisuutta ja huolellisuutta niin työpajojen osallistujien kuin työpajojen ohjaajien toimintatapoihin. Lisäksi tiedonantaja huomautti kuinka hänen tekemiinsä huomioihin oli reagoitu työpajalla:

Mikko, 21: " Kyl mun mielest tää on ihan hyvä paikka. Mitä voisi joitain kehittää niinhän on joitain tavarahankintoja, mitä näkee omasta näkökulmasta mitä voi olla hyödyks. Mut taas että kuinka ne otetaan hyvin kuuloon nii se on vähän se että.. Siihen sais vähän pajanki ihmiset kiinnittyä että, ku mä oon metallialan ihminen nii mä huomautan siitä että työstökoneet eivät ole semmoisia että ne makaa tuolla lastut seassa ja kaikkea.."

Edellä mainittu tiedonantaja koki myös ammatillisten laitteiden hankinnat työpajaympäristöön tarpeellisina tulevaisuudessa. Tiedonantajan perustelut hankinnoille ovat hyviä ja hyödyllisiä.

Mikko, 21: "No mulla ois silleen, että jos ois mahdollista niin paja hommais joitain laitteita uusia eli jonku uuden koneen, jos on mahdollista, tietyissä olosuhteissa ja tilasta riippuen. Mutta silleen että mun mielestä saisi olla varmaan vähän... no materiaali on ihan hyvä ja kaikki on mutta silleen joitain just tämmösiä, teollisuusimuri mistä mä oon puhunu jo monesti täällä, niin se pitäisi hankkia. Mun mielest se olis ihan kehitysaiheellinen juttu tähän, koska se hyödyttää meitä kaikkia täällä sitten."

Yksittäiset tiedonantajat kokivat, että työpajojen vertaistukitoimintaa tulisi lisätä ja että pelkät keskustelut tai ideoinnit tulevista työtehtävistä tuntuivat turhauttavilta.

Aku, 26: " Ehkä niit ois voinu olla vähän lisää, tai enemmän, näitten, Roopen ja Teemun tapasi..." (Vertaiskokemusohjaus)

Mika,25: " siel oli monta kertaa pelkästään ideointii mut me ei tehty mitään konkreettista viel."

Pelialan työpajoissa voisi huomioida tulevaisuudessa myös pajatehtävien monipuolisuuden ja erilaisista koulutusvaihtoehdoista tiedottamisen. Yhteistyöyrityksiä tulisi olla tulevaisuudessa enemmän, jolloin työpajojen tehtävät olisivat laajempia kokonaisuuksia tai tiedonantajat voisivat tehdä erityyppisiä työtehtäviä työpajojen aikana.

Teemu, 26: " ettei pelkästään keskity siihen auttamaan yrityksiä tekemään enemmän just sitä tuotetta ja mitä ne nyt tuottaakaan."

Teemu, 26: " ...mua häiritsi et se keskitty liikaa siihen yhteen yritykseen jonka kanssa ne sit työskenteli ja oli yhteistyössä."

Mika, 25: " Se vois kans siis et, pelialan koulutuksesta ois enemmän tietoa koska, se kiinnostaa varmaan nuorii tai voi alkaa kiinnostaa sen aikana, mahdollisesti. Siit ei hirveesti meil ollu. Tai ne kyseli, me oltais voitu enemmän kertoa siit koulutuksesta mut aika loppu kesken."

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset pyrkivät selvittämään työpajatoimintoihin osallistuneen tiedonantajan kokemaa elämäntilanteesta työpajojen aikana. Tiedonantajien kokemukset työpajan toiminnasta olivat pääsääntöisesti yhtenäisiä aiempien tutkimusten kanssa. Tiedonantajat kokivat työpajat toimivina palveluina joista tiedonantajat ovat saaneet monipuolista ohjausta ja tukea. Nuorisotakuu-työryhmän

loppuraportin mukaan (Savolainen — Virnes — Hilpinen — Palola 2015: 49—51) työpajan onnistuneen toiminnan vaikutus lisäsi nuorten omaa motivaatiota, yhteiskunnallista luottamusta ja aktiivista toimijuutta. Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan Matti-hankkeen tiedonantajat kokivat saavansa yksilöllisesti kohdistettua tukea elämäntaitoihin, yhteisöllisyyteen ja koulutukseen liittyviin kysymyksiin.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

1. Minkälaiset elämönhallintakokemukset olivat tiedonantajilla työpajalla?
2. Minkälaiden käsitteiden avulla NEET-nuoret kuvasivat työpajatoimintaa?
3. Mitä kehitysehdotuksia tiedonantajilla oli työpajatoimintaan liittyen?

Kelan tutkimuksessa (Harkko — Lehtikoinen — Lehto — Ala-Kauhaluoma 2016: 127) on todettu, että siirtyminen aikuisuuteen työttömyyden katkaisutoimenpiteiden avulla tuotti suurelle osalle työttömistä hyviä tuloksia mutta ei kaikille. Myös tämän opinnäytetyön tulosten mukaan ajan hyödyllinen käyttö ja työnteko pajoissa, tutustuminen uusiin ammatteihin sekä tavoitteiden oivaltaminen vahvistivat monen tiedonantajan elämönhallintakokemusta. Toisaalta osa tiedonantajista ei kokenut työpajoista henkilökohtaista hyötyä lainkaan.

Työpajojen palveluprosessin ydin on nuorten hyvinvoinnin ja elämönhallinnan tukemisessa. Palvelu on samalla tulevaisuuteen suuntaava: työttömien nuorten tulevaisuuden suunnitelmien rakentamista ja jatkopoluille pääsemisen vahvistamista. Valtakunnallisen työpajakyselyn perusteella nuoret ovat todenneet saaneensa työpajalta eväitä elämäänsä. (Bamming 2017: 17, 20). Tässä opinnäytetyössä esitellyt Matti-hankkeen tiedonantajat tunnistivat arjen jäsentymisen tärkeyden ja osallisuuden positiivisen vaikutuksen mielialaan. Tiedonantajat kuvailivat työpajatoimintoja pääsääntöisesti positiivisilla käsitteillä. Tiedonantajat kuvailivat kuinka työ tai opiskelu on tärkeä ihmisen arkea jäsentävä tekijä ja kuinka arjen jäsenitys voi muuttua radikaalisti työttömyyden ja sen tuoman vapaa-ajan myötä. Työttömän vuorokausi- ja unirytmii usein häiriintyvät, koska vuorokausirytmii jäsentäviä ja sitoutumista edellyttäviä velvoitteita ei ole tai ne ovat puutteellisia.

Matti-hankkeen päätavoitteena on kehittää ohjausmalleja, joiden avulla voidaan edistää nuorten miesten koulutukseen hakeutumista ja näin vähentää työttömyyden

uhkaa. Hankkeen työpajoissa tuotetaan yhteistyössä työttömien (15–29v) miesten kanssa kokemustiedon avulla käyttäjälähtöisiä ratkaisuja heidän tarpeensa huomioiden. Käyttäjälähtöisissä ohjausmalleissa korostuu nuorten itseohjautuva voimavarojen tunnistaminen ja hyödyntäminen. (Metropolia Ammattikorkeakoulu 2017.) Tämän opinnäytetyön tuloksissa korostuu ryhmäytymisen ja yhdessä tekemisen tärkeys tiedonantajille työpajojen aikana. Vaikka hankkeen tavoitteena on tuottaa ohjausmalleja yhteistyössä työpajoihin osallistuvien miesten kanssa, jäivät tiedonantajien kehittämisehdotukset varsinaiseen toimintaan työpajoilla lähes olemattomiksi tuloksia tarkasteltaessa. Tiedonantajat kuvailivat ryhmäytymisen ja osallisuuden tukemisen tarvetta, mutta varsinaista työpajatoiminnan prosessia kuvailtiin positiivisin käsittein.

Nuorten osallistumisen ja yhteiskuntaan kuulumisen perustan muodostavat työ, joka takaa elannon, viihtyisä elinpiiri ja asumisolosuhteet, lähipalvelut sekä ihmisen itsenäistä pärjäämistä vahvistava sosiaaliverkosto. YHSY-hankkeen (Määttä — Määttä 2015: 33–35) raportissa on osoitettu merkittäväksi tekijäksi nuorten kuulluksi tuleminen omilla ja yhteisissä asioissa. Nuorten sosiaalista osallisuutta tulisi vahvistaa ryhmän ja yhteisöön kuulumisen kokemuksilla, yhteisöllisyydellä ja toiminnalla muiden kanssa. Samanlaisia havaintoja osallisuuden tärkeydestä ja taloudellisesta turvasta on tehty myös tässä opinnäytetyössä.

Tämän opinnäytetyön tulokset osoittivat tiedonantajien vaihtelevaa suhtautumista tulevaisuutta koskevien ratkaisujen tekemiseen. Useat tiedonantajat kokivat ratkaisujen tekemisen vaikeaksi ja jopa vastenmieliseksi. Työttömyys, epävarmuus jatkokoulutuksesta sekä vaikeus tehdä päätöksiä ammatti-alasta vaikuttivat negatiivisesti tulevaisuutta koskevien suunnitelmien tekoon. Menolippu-hankkeessa (Honkasalo ym. 2014: 15, 22–23) nuorten kokonaisvaltaista elämänhallinnan suunnittelua vahvistettiin päivittäisellä eteenpäin ohjautumisella, koska usealla nuorella oli vaikeuksia suunnitella tulevaisuutta. Hyvänä käytäntönä pidettiin nuorten jatkosuunnitelmien kartoitusta alkuhaastattelussa ja osallistujien ohjaamista tutustumaan monipuolisesti eri alojen koulutusvaihtoehtoihin.

6.2 Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen arviointikriteereissä on pystyttävä perustelemaan, miksi laadullista lähestymistapaa haluttiin käyttää kyseisessä tutkimuksessa. Tämän

opinnäytetyön toteutukseen valittiin kvalitatiivinen metodi, koska tarkoitus oli kuvailla työpajojen nuorten kokemuksia, ei kvantifioida niitä. Kvalitatiivisen tutkimuksen päämäärä on kuvata tutkittavaa kohdetta mahdollisimman systemaattisesti ja havainnollistavasti. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2013: 74—75.) Tämän opinnäytetyön laadullinen analysointimenetelmä oli sisällönanalyysi ja tässä opinnäytetyössä pyrittiin sisällönanalyysin keinoilla redusoimaan tutkimusaineisto niin, että aineisto kuvaa mahdollisimman objektiivisesti sitä, minkälaisia olivat Matti-hankkeen työpajojen toimintaan osallistuneen nuoren elämänhallintakokemukset työpajan aikana.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus ja siirrettävyys. Uskottavuuden perusteella tutkimus ja sen tulokset ovat luotettavia. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2013: 197).

Tutkimuksen uskottavuudella tarkoitetaan tutkijan tulkintojen vastaavuutta tiedonantajien käsityksiin. Hirsjärvi & Hurme (2008: 35—36) toteavat että tulosten luotettavuus voi kärsiä siitä, että tiedonantajat arvioivat kokemuksiaan ja niiden merkityksen positiivisempaan ja näin ollen mahdollisesti kaunistelivat vastauksiaan niin sanotusti sosiaalisesti hyväksytyyn muotoon.

Sairaanhoitaja-opiskelijoina olimme tietoisia omista lähtökohdistamme ja ajatusmalleistamme. Aikaisempi työkokemuksemme saattoi vaikuttaa tutkimuksen alkuvaiheessa tekemiimme havaintoihin, mutta pyrimme järjestelmällisesti tarkkailemaan ja kyseenalaistamaan havaintoja joita teimme. Valitettavasti emme pystyneet tarkistamaan tulkintojen oikeellisuutta haastattelujen aikana tarkentavilla kysymyksillä koska saimme aineiston valmiiksi kerättynä. Taulukoimme luokittelun vaiheet tarkasti teoriatiedon tueksi.

Toinen opinnäytetyöhön osallistuneista opiskelijoista puhuu äidinkielenään Viroa. Koska kyseinen opiskelija puhuu ja kirjoittaa suomen kieltä erittäin hyvin sekä opiskelee suomenkielisessä tutkinto-ohjelmassa emme kokeneet kieltä ongelmaksi tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Kaikki kommunikaatio, tiedonvaihto opiskelijoiden ja opinnäytetyön ohjaajan välillä sekä tiedonhaku tapahtuivat tutkimuksen ja raportin ajan suomeksi.

Tutkimuksen analyysin luotettavuutta olemme vahvistaneet käyttämällä suoria

lainauksia tutkimuksen tulokset-osiossa sekä teoretiedon osuuksissa. Suorien lainauksien käyttö omien tulkintojemme vahvistamiseksi tukee lukijan ymmärrystä tekemistämme tulkinnoista. Lukijalle pyritään antamaan adekvaatti näkemys tutkimusrealiteeteista. (Syrjälä — Ahonen — Syrjäläinen — Saari 1994: 99.)

Siirrettävyys tarkoittaa sitä, miten tutkimustulokset olisivat siirrettävissä toiseen kontekstiin. Tulosten siirrettävyyden arvioinnin tueksi raportissa on huolellisesti kuvattu osallistujien valintaa ja pyritty kuvaamaan tarkasti aineiston keruuta ja analyysin vaiheita. Tämän opinnäytetyön siirrettävyyttä toiseen tutkimusympäristöön vahvisti lisäksi riittävä osallistujamäärä: teemahaastatteluun osallistuneita työpajan nuoria oli 16. Tämän työn aineistossa saavutettiin saturaatioita, eli haastatteluaineistossa oli riittävästi toistoja. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2013: 198.)

Luotettavuuden lisäämiseksi pyrittiin mahdollisimman tarkkaan analyysin raportointiin. Jotta lukija voi seurata tutkijan päättelyä, analyysin etenemistä havainnollistettiin esimerkkien ja taulukoiden avulla. Yhteyden osoittamisella aineiston ja tulosten välillä pyrittiin lisäämään luotettavuutta. (Kyngäs — Elo — Pölkki — Kääriäinen — Kanste 2010: 140.) Luotettavuus koskee myös tutkimusaineistonhankintaa. Luotettavuutta vahvistaa se, että aineisto kokonaisuudessaan on kerätty sieltä missä tutkittava kohde esiintyy.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tekijän ajatukset voidaan varmistaa myös muista tutkimuksista (Kylmä — Juvakka 2007: 128—129). NEET-nuorten elämäntilanteisiin liittyviä tutkimuksia on Suomessa tehty aiemmin vähän tai niiden näkökulma on ollut hieman erilainen. Tämän opinnäytetyön puitteissa suoritettujen tutkimusten tulokset kuitenkin vahvistavat viitekehyksessä kuvattua tarvetta kehittää työvoimapolitiittisia nuorille suunnattuja palveluita kohderyhmälähtöisesti, jonka vuoksi tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan pitää suuntaa-antavina.

Tekstipohjaisen aineiston määrällistämisen kautta haluttiin selkeyttää ilmaisujen esiintyvyyttä aineistossa ja täydentää laadullista analyysiä. Kvantifiointiprosessin tavoitteena oli eritellä tarkkoina lukuina aineistosta nousevia ilmaisuja ja niiden toistuvuutta vahvistaen näin analyysin luotettavuutta. (Tuomi — Sarajärvi 2011: 119—121.) Taulukossa 2 laskettiin prosentteina yläluokkiin päätyneiden ilmaisujen esiintyvyyttä.

Taulukko 2. Työpajanuorten kokemuksia kuvaavien ilmaisujen esiintyvyys yläluokissa prosentteina.

Yläluokat	Alaluokissa esiintyneet ilmaisut n=291 siirrettynä yläluokkiin lukumääräisesti	Prosenttiosuus ilmaisujen esiintyvyydestä yläluokissa.
1. Työpajojen hyödyt tiedonantajille	48kpl	16,49 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 1.
2. Tulevaisuuden suunnittelu	39kpl	13,4 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 2.
3. Osallisuus	24kpl	8,24 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 3.
4. Arjen jäsentyminen	9kpl	3,09 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 4.
5. Taloudellinen turva	18kpl	6,18 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 5.
6. Voimavaraistuminen työpajoilla	31kpl	10,65 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 6.
7. Onnistunut oppimiskokemus	29kpl	9,96 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 7.
8. Autonomian kokemus	5kpl	1,71 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 8.
9. Aloitekyvyn vahvistaminen	24kpl	8,24 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 9.
10. Tiedonantajien kokemukset työpajoista	51kpl	17,52 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 10.
11. Kehitysehdotukset työpajoille	13kpl	4,46 % alaluokkien ilmaisuista yläluokkaan 11.

Opinnäytetyö tarkistettiin Turnitin-tietokannassa useamman kerran. Ensimmäisellä kerralla yhtäläisyysindeksi oli 27 % ja opinnäytetyön lopullisessa tarkistuksessa yhtäläisyysindeksi oli 16 %. Opinnäytetyön kirjoitusasu ja viitteet tarkistettiin edelleen. Alkuperäisyysraportin löytämät plagioinnit esiintyivät lähdeluettelossa, lähdeviitteissä, alkuperäisissä ilmauksissa ja teoriaosuuden lainauksissa sekä tiivistelmä teksteissä.

6.3 Eettisyys

Tutkimuksen aineisto kohdistuu ihmisiin sekä heidän mielipiteisiinsä ja näkemyksiinsä. Kun suoritetaan ihmisiin kohdistuvaa tutkimusta, on selvítettävä ihmisten suostumus heitä koskevan aineiston tarkasteluun ja käyttöön. Matti-hankkeen tiedonantajilta saatiin kirjallinen suostumus aineiston käyttöön.

Tämän opinnäytetyön eettisinä ongelmina nähdään seuraavia asioita: Opinnäytetyötä tekevien opiskelijoiden henkilökohtainen tai ammatillinen suhde tutkijoihin, henkilökohtaisten motiivien, ominaisuuksien ja sosiaalisten taustojen kautta - myös tiedostamattomat motiivit ja arvomaailmat voivat vaikuttaa merkityksellisesti siihen, miten opiskelijat tutkimusaineistoa tulkitsevat ja miten opiskelijat ymmärtävät aineistossa olevia merkityksiä sekä siihen, minkälaisia tutkimustuloksia tässä opinnäytetyössä tuotetaan. Opiskelijoiden tuleekin tiedostaa tutkijan aseman tärkeys osaksi tutkimusta. (Saaranen-Kauppinen – Puusniekka 2006).

Täydellinen, suoraviivainen objektiivisuus ei kuitenkaan ole mahdollista. Tässä opinnäytetyössä pyritään siihen, että opinnäytetyötä tekevät opiskelijat tiedostavat omat asenteensa tutkimuksen edetessä ja toimivat niin, että asenteet vaikuttavat tutkimukseen ja tutkimuksen raportointiin mahdollisimman vähän. (Saaranen-Kauppinen – Puusniekka 2006).

Eettisiksi ongelmiksi katsotaan myös tahattomat tieteellisen käytännön erinäiset vilpin ja piittaamattomuuden variaatiot. Tämän opinnäytetyön toteutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota hyvän tieteellisen käytännön edistämiseen ja tieteellisen epärehellisyden ennaltaehkäisyyn. Seuraavia tärkeitä periaatteita noudatetaan poikkeuksetta:

- Tekstiä ei plagioida. Viittaukset, lainaukset ja lähdeviittaukset tehdään ohjeistuksen mukaisesti
- Tutkimusryhmän muiden jäsenten osuutta ei vähätellä tai vääristellä
- Saatuja tuloksia ei sepitetä tai kaunistella
- Tämän opinnäytetyön raportointi ei ole harhaanjohtavaa tai puutteellista.

(Kajaanin Ammattikorkeakoulu nd.)

Tieteellisen tutkimuksen täytyy perustua eettisyyteen (Kankkunen - Vehviläinen - Julkunen 2013: 211) ja tiedonantajille ei saa aiheutua haittaa missään tutkimuksen vaiheesta, koskien myös tulosten julkaisua. Yksityisyyden suojan periaatetta ja anonymiteettiä noudatetaan tämän opinnäytetyön jokaisessa vaiheissa. Opiskelijat

noudattavat anonymiteettia tutkimusaineistoon nähden. Tämän opinnäytetyön tutkimusaineisto on lähtökohtaisesti anonymia, sillä aineistosta ei voi päätellä tiedonantajan todellista henkilöllisyyttä – nimet ja muut mahdolliset tunnistetiedot on muutettu analyysivaiheessa.

Matti-hankkeen haastatteluun osallistuneet tiedonantajat olivat tietoisia saadun informaation perusteella käsiteltävistä aiheista ja he olivat osoittaneet halunsa sekä suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta. Tiedonantajat olivat tietoisia kyseisen tutkimuksen aiheista ja tavasta, jolla tutkimus toteutettiin. Tiedonantajat osallistuivat tutkimukseen kyselylomakkeen kysymyksiin vastaamalla ja he pystyivät säätelemään osallistumistaan omaehtoisesti sekä välttämään heitä mahdollisesti vahingoittavia tai haitallisiksi kokemiaan aiheita, aihepiirejä tai kysymyksiä. (Tutkimuseettinen Neuvottelukunta 2012.)

Julkaisuvaiheessa otetaan huomioon, että tutkimusjulkaisuilla voi olla tiedonantajille vahingollisia seurauksia. Vahingoittamisen vaara on erityisen suuri, mikäli tulokset esitetään niin, että tutkijat arvostelevat ja esittävät tutkimuksen tulokset epäkunnioittavasti. Tutkimuksen tuloksien esittelyssä voi esiintyä myös asenteellisuutta. Vahingollista on myös julkaista tuloksia, jotka leimaavat tiedonantajia ja joiden tulokset eivät perustu aineistoon, jota voidaan pitää kattavana ja kattavan aineiston systemaattiseen analyysiin. Haitta minimoidaan, kun opiskelijat suhtautuvat tarkasteltaviin tietoihin tämän opinnäytetyön vaiheiden ajan kohteliaasti, arvostavasti ja tiedonantajien ihmisarvoa kunnioittaen. (Tutkimuseettinen Neuvottelukunta 2012.)

Kvalitatiivisten aineistojen tutkimusjulkaisuissa käytetyt suorat aineisto-otteet tulee arvioida erityisen tarkasti tunnistamisen näkökulmasta: mitä epäsuoria tunnisteita julkaistavaan otteeseen jätetään, mitä tunnisteita karkeistetaan ja mitä tunnisteita jätetään kokonaan pois otteesta. (Tutkimuseettinen Neuvottelukunta 2012.) Tämän opinnäytetyön raportissa käytetään mainittuja epäsuoria tunnistetietoja, vain haastateltavien ikä on jätetty otteeseen.

Tutkimuslupaa haettiin asianmukaisesti ja lupahakemuksen liitteeksi sisällytettiin tutkimussuunnitelma, kustannusarvio sekä selvitys tutkimuksen käytännöllisestä suorittamisesta.

6.4 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Päällimmäinen ajatus haastatteluaineiston analyysin ja tulosten auki kirjaamisen jälkeen on, että työpajatoiminnalle on selkeä yhteiskunnallinen tarve. Haastatteluaineistosta esitelty palaute osoittaa pääsääntöisesti tyytyväisyyttä työpajoihin ja mahdollisuuteen päästä työmarkkinoille, vaikka aikaisemmat opinnot olisivat jääneet kesken tai niitä ei ole ollenkaan. Jokainen tiedonantaja oli suorittanut peruskoulun, ja lähes jokaisella oli jonkinlainen oppimiskokemus lukiosta, ammattikoulusta tai ammattikorkeakoulusta. Huomattavan monella opinnot olivat jääneet kesken samankaltaisesta syystä. Aineistosta nousi esiin erityisesti turhautuminen ja mielenkiinnon puute ” pelkkään istumiseen ja lukemiseen” . Oppilaitoksissa ei ole mahdollisuuksia ja/tai resursseja huomioida opiskelijoiden tarvetta henkilökohtaiseen ohjaukseen, jolloin mahdolliset tulevaisuuden suunnitelmat ja nuoren omien ajatusten selkiyttäminen jäävät toissijaiseksi. Kamppaillessaan turhautumisen kanssa nuorelle saattaa syntyä tunne, että opintoja on vaikeaa ellei mahdotonta suorittaa loppuun saakka. Työpajatoiminta pystyy vastaamaan tähän tarpeeseen oikea-aikaisesti ja käytännönläheisesti, mikäli henkilökuntamäärä ja yhteistyöverkostot on resursoitu oikein.

Osa tiedonantajista koki ryhmäytymisen haastavana. Työpajatoiminnassa olevat nuoret saattoivat tuntea toisensa entuudestaan tai olla eri ikäisiä. Työpajojen ohjaajien tulisi kiinnittää huomiota ryhmän dynamiikkaan ja kannustaa nuoria ryhmätehtäviin tai muihin vastaaviin sosiaalisiin kanssakäymisiin mahdollisuuksien mukaan.

Lisäksi osallisuus, omien kykyjen oivaltaminen, sosiaalisten verkostojen luominen, arjen jäsentyminen ja toimeentulon turvaaminen vaikutti merkittävästi tiedonantajien elämänhallinnan kokemukseen. Työpajan ohjaajien ja muiden ammattilaisten motivointi, tieto ja tuki koettiin positiivisena tekijänä. Arjen jäsentyminen koettiin tärkeäksi elämänhallinnan kokemuksen kannalta. Lähes jokainen tiedonantaja koki arjen rytmittymisen positiivisena.

Tulevaisuudessa työpajoilla voisi kokonaisuuteen integroida talouden hallintaa esimerkiksi kurssin muodossa. Erittäin moni tiedonantaja kuvaili raha-asioiden hoitamattomuutta ja seurannutta ylimääräistä huolta, joka on aiheuttanut passiivisuutta työelämään tai koulutukseen hakeutumisessa. Tiedonantajat toivat esille myös ajatuksiaan tietynlaisesta toivottomuudesta, ”hälläväliä” – asenteesta kun sekä talous- että työ/koulutusasiat menevät pieleen.

Tiedonantajat hyötyisivät myös yhtenäisestä palveluverkostosta jossa aktivoituminen ja asiointi olisivat helpompaa. Nykyinen työ- ja koulutusohjaamisen sektori vaikuttaa sirpaleiselta ja vaikeasti hahmotettavalta etenkin ihmisen elämänhallinnassa on muitakin haasteita.

Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella tiedonantajia on kannustettu työpajatoiminnoissa havaitsemaan omia vahvuuksiaan ja ottamaan vastuuta omasta tulevaisuudestaan ja elämästään. Tiedonantajia on pyritty motivoimaan ja tukemaan eri osa-alueilla työpajojen ohjaajien toimesta. Voidaan siis sanoa, että työpajatoiminta on tukenut tiedonantajien elämänhallinnan kokemusta – toiminta itsessään antaa mahdollisuuden perehtyä asioihin joista elämänhallinnan käsite rakentuu.

Lopuksi todetaan, että nuorten, työttömien miesten syrjäytymisen ehkäisy on huomattavasti jälkihuoltoa tehokkaampaa ja hyödyllisempää - niin yhteiskunnallisella, taloudellisella kuin inhimilliselläkin tasolla.

6.5 Jatkotutkimushaasteet ja oppimisprosessi

Tutkimuksia työpajatoiminnasta on tehty kansainvälisesti, mutta melko vähän Suomessa. Ulkopuoliseksi jäämisen uhka koskettaa erityisesti nuoria miehiä, olisi tarkoituksenmukaista hankkia uusia näkökulmia työpajatoiminnan kehittämistä ja osallisuuden tukemisesta nuorten miesten näkökulmasta laadullisen tutkimuksen keinoin. Työpajoihin osallistuneita voisi tulevaisuudessa haastatella myös työpajatoiminnan loppumisen jälkeen seurantatutkimuksella jolloin pystyttäisiin kartoittamaan miten työpajatoiminta on konkreettisesti vaikuttanut osallistujien elämään. Jotta tulevaisuudessa voidaan kohdata työpajoihin osallistuvat nuoret yksilöllisesti ja mahdollisesti puuttua syrjäytymisen uhkaan varhaisessa vaiheessa voisi osallistujia haastatella myös taustatekijöiden ja aikaisempien oppimiskokemusten osalta työpajojen alkuvaiheessa.

Tämän opinnäytetyön oppimisprosessi on ollut mielenkiintoinen ja haastava. Aihe on laaja etenkin teoreettisten lähtökohtien osalta. Elämänhallinnan ja motivaatio – teorioiden tiivistäminen tuotti huomattavan määrän työtä. Koemme, että olemme oppineet prosessin aikana tutkimuksen suunnittelusta, toteuttamisesta, analysoinnista ja

raportoinnista paljon. Opinnäytetyön analyysivaiheessa palasimme useasti oppikirjojen pariin kun huomasimme tekevämme tarpeettomia analyysivaiheita tai kun pyrimme tahattomasti nopeuttamaan analyysiprosessia.

Tämän opinnäytetyön suunnitelman huolellinen laatiminen ja aiheen tarkka rajaustukivat opinnäytetyön aiheen rajausta. Tiedonhankinnan teimme ajoissa ja prosessin edetessä opinnäytetyön aihe kehittyi ja rakentui lopulliseen muotoonsa. Opinnäytetyö eteni tehokkaasti ja työnjako oli selkeää. Parityöskentelyn etuina oli osaamisalueiden erilaisuus ja monipuolisuus. Pystyimme ohjaamaan ja neuvomaan toinen toistamme hankalissa tilanteissa ja korjaamaan tekemiämme virheitä niin ikään auttaen toisiamme. Olemme pyrkineet arvioimaan opinnäytetyötämme ja työprosessia myös kriittisesti.

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme tutustuneet kattavasti työpajatoimintaan, Matti-hankkeeseen ja nuorten miesten syrjäytymiseen yhteiskunnallisena ilmiönä niin Suomessa kuin muualla Euroopassa. Olemme tutustuneet myös syrjäytymistä aiheuttaviin tekijöihin, ehkäiseviin keinoihin ja ohjelmiin sekä näiden ohjelmien tavoitteisiin. Elämänhallinnan käsitettä ja motivaatioteoriaa pyrimme tarkastelemaan vain tämän opinnäytetyön viitekehyksessä.

Tämän opinnäytetyön toteuttaminen kesti kokonaisuudessaan noin vuoden. Opinnäytetyötä tehdessämme koimme monta merkittävää oppimistapahtumaa. Merkittävin on kuitenkin tämän opinnäytetyön varsinaiset tulokset ja kehitysehdotukset. Koemme tulosten sekä kehitysehdotusten olevan käyttökelpoisia tulevaisuuden työpajatoimintaa kehittäessä tai jatkotutkimuksia suunniteltaessa.

Lähteet

Aaltojärvi, Pia — Paakkunainen, Kari 1995. Paja-arjen valot ja varjot: onko pajoilla tulevaisuutta? Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Nuori työtön – itkijä, katsoja vai ratkaisija? Helsinki: Nuorisotutkimusohjelma 2000. Nuorisotutkimusseura.

Aaltonen, Sanna — Berg, Päivi — Ikäheimo, Salla 2015. Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Nuorisotutkimusseura.
<<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuoretluukulla.pdf>>
Verkkodokumentti. Luettu 01.05.2018.

Aho, Simo — Vehviläinen, Jukka 1997. Keppi ja porkkana. Tutkimus alle 20-vuotiaita aktivoivan työvoimapolitiittisen uudistuksen vaikutuksista ja koulutuksen ulkopuolelle jäävistä nuorista. Helsinki: ESR-julkaisut.

Bamming, Ruth 2017. Työpajatoiminta 2016. Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.
<<http://www.avi.fi/documents/10191/8064383/Julkaisu-30-LSSAVI.pdf/c14d914c-b8b6-4c49-ae83-5377f5dffe6d>> Verkkodokumentti. Luettu 03.04.2018.

Carling, Kenneth — Larsson, Laura 2005. Does Early Intervention Help the Unemployed Youth? Labour Economics, 12, 301-319. <<https://pdfs.semanticscholar.org/8ccb/de0a0173e16eea17722c2240e434950d121e.pdf>> Verkkodokumentti. Luettu 06.05.2018.

Carole, Floro — Pastore, Francesco 2002. Youth Participation in the Labor Market in Germany, Spain and Sweden. Teoksessa Torild, Hammer (toim.) Youth Unemployment and Social Exclusion in Europe. A Comparative Study. The Polity Press, Bristol, 109–134.

Deci, Edward — Ryan, Richard M. 2008. Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation Development, and Health. Canadian Psychology. Vol 49. No3. 182-185.

Eskola, Jari — Vastamäki, Jaana 2015. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Valli, Raine — Aaltola, Juhani (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: Ps-kustannus. 27–45.

Euroopan sosiaalirahasto ESR nd.Euroopan sosiaalirahasto (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus.Verkkodokumentti.
<<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektkoodi=S20747>> Luettu 21.10.2017.

Gretschel, Anu — Junttila-Vitikka, Pirjo 2014. Kokemuksia nuorten Suunta-ohjauksesta verkossa. ”Yläfemmasulle, kun autoit eteenpäin! Tässähän ihan tuntee itsensä toiseksi ihmiseksi”. Sitran selvityksiä 76. Helsinki: Sitra & Nuorisotutkimusseura ja Nuorisoverkosto.

Gretschel, Anu — Kiilakoski, Tomi 2012. Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 118. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Harkko, Jaakko — Lehikoinen, Tuula — Lehto, Sarita — Ala/Kauhaluoma, Mika 2016. Onko osa nuorista vaarassa syrjäytyä pysyvästi? Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia/144. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/170035/Tutkimuksia_144.pdf> Verkkodokumentti. Luettu 02.04.2018.

Hirsjärvi, Sirkka — Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu — Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Honkasalo, Katri — Utkan, Henna — Meuronen, Pekka — Järvinen, Arto — Laasanen, Yrjö — Haapanen, Ari 2014. Menolippu tarpeen synnyttämä hanke. Vantaan kaupunki, nuorisopalvelut.
<https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaaww_wstructure/110601_98540_Menolippu_Loppuraportti.pdf> Verkkodokumentti. Luettu 06.04.2018.

Honkinen, Päivi - Leena 2009. Nuorten koherenssin tunne: Mittaukset, ennustavat tekijät, seuraukset. Turku: Turun Yliopisto. Verkkodokumentti. <<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/44664/AnnalesC282Honkinen.pdf>>. Luettu 16.10.2017.

Hsieh, Hsiu-Fang – Shannon, Sarah E. 2005. Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research* 15(9), 1277–1288.

Hyväri, Susanna – Vuokila-Oikkonen, Päivi 2017. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas: Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus. Verkkodokumentti. <<http://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=3530138>>. Luettu 20.10.2017.

Kajaanin Ammattikorkeakoulu nd. Opinnäytetyön eettiset suositukset. Verkkodokumentti.
<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Opinnaytetyoprosessi/SoTeLi/Opinnaytet_yoprosessi/Eettiset-suositukset>. Luettu 13.11.2017.

Kankkunen, Päivi - Vehviläinen-Julkunen, Katri 2015. Tutkimus hoitotieteessä. 3 – 4. Painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Keltikangas-Järvinen, Liisa 2008. Temperamentti, stressi ja elämäntilanne. Helsinki: WSOY.

Kohlbacher, Florian 2006. The Use of Qualitative Content Analysis in Case Study Research. *Qualitative Social Research Forum* 7(1). Verkkodokumentti. <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/75/153>> Luettu 23.10.2017.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kyngäs, Helvi – Elo, Satu - Pölkki, Tarja - Kääriäinen, Maria – Kanste, Outi 2010. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede* 23(2). 138-148.

Kyngäs, Helvi – Vanhanen, Liisa 1999. Sisällön analyysi. *Hoitotiede* 11(1). 3-12.

Larja, Liisa — Törmäkangas, Liisa — Merikukka, Marko — Ristikari, Tiina — Gissler, Mika — Paananen, Reija 2016. NEET – indikaattori kuvaa nuorten syrjäytymistä. Tieto ja trendit 2. Verkkodokumentti. <<http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/164/>>. Luettu 6.10.2017.

Lehtinen, Erno — Kuusinen, Jorma — Vauras, Marja 2007. *Kasvatuspsykologia*. WSOY.

Liinamo, Arja – Poikolainen, Jaana – Raatikainen, Eija 2016. Matti – Miesten matkat työhön. Tutkimussuunnitelma: Nuoret miehet oman elämänsä tekijöiksi. ESR – hanke 2016 - 2018.

Lähde, Minna 2012. Yhtä suurta joukkoa vai eri laidoilla? Kuinka syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ja työttömät nuoret eroavat muista nuorista Nuorisobarometrien valossa. Pro gradu- tutkielma, Jyväskylän yliopisto.

Mayring, Philipp 2000. Qualitative Content Analysis. *Qualitative Social Research Forum* 1(2). Verkkodokumentti. <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1089/2385>> Luettu 23.10.2017.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2017. Matti – miesten matkat työhön. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/matti-miesten-matkat-tyohon/>>. Luettu 6.10.2017.

Myrskylä, Pekka 2012. Hukassa - keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Eva-analyysi 19. Verkkodokumentti. <<http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>>. Luettu 8.10.2017.

Myrskylä, Pekka 2015. Kuka Suomessa tekee työt? Elinkeinoelämän valtuuskunta. <<https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2015/01/Kuka-Suomessa-tekee-ty%c3%b6t.pdf>> Verkkodokumentti. Luettu 01.02.2018.

Myrskylä, Pekka 2010. Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Helsinki. Verkkodokumentti. <http://www.tem.fi/files/29457/TEM_12_2011_netti.pdf> Luettu 10.10.2017.

Määttä, Mirja — Määttä, Anne 2015. Parempia ratkaisuja koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten tukemiseen. Valtion selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja. <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79533/parempia%20ratkaisu-ja%20koulutuksen%20ja.pdf?sequence=1&isAllowed=y>> Verkkodokumentti. Luettu 05.04.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma 2017–2019. <<http://minedu.fi/documents/1410845/4274093/VANUPO+FI+2017+final.pdf/92502e8e-0cd0-40f0-b097-5ef39e1d529f/VANUPO+FI+2017+final.pdf.pdf>> Verkkodokumentti. Luettu 01.02.2018.

Orsini, Cesar — Evans, Phillip — Jerez, Oscar 2015. How to encourage intrinsic motivation in the clinical teaching environment? a systematic review from the self-determination theory. *European Journal of dental educational*. (20). 2. 102—111.

Palola, Elina — Hannikainen-Ingman, Katri — Karjalainen, Vappu 2012. Nuorten syrjäytymistä on tutkittava pinta syvemmin. *Yhteiskuntapolitiikka* 77 (2012):3. 310—315.

Päällysaho, Katja 1997. Nuorenaako yrittäjäksi? Selvitys helsinkiläisnuorten yrittäjyyden alkutaipaleesta. Teoksessa Helve, Helena — Lähteenmaa, Jaana — Päällysaho, Katja — Saarikoski, Helena — Virtanen, Petri. *Nuorten elämänpolku- ja lama-Suomessa*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Ryan, Richard. M. — Deci, Edward L. 2000. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology* 25. s. 54—67.

Saaranen-Kauppinen, Anita - Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkojulkaisu. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. Viitattu 20.10.2017.

Savolainen, Janne — Virnes, Elise — Hilpinen, Merja — Palola, Elina 2015. Nuorisotakuu-työryhmän loppuraportti ja suositukset jatkotoimiksi. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/74962>> Verkkodokumentti. Luettu 01.04.2018.

Syrjälä, Leena — Ahonen, Sirkka — Syrjäläinen, Eija — Saari, Seppo 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Kirjapaino West-Point Oy . Rauma.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2016. Nuorten syrjäytyminen. Verkkodokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen>. Luettu 8.10.2017.

Tilastokeskus 2017. <https://www.stat.fi/til/tyti/2017/08/tyti_2017_08_2017-09-26_tie_001_fi.html> Verkkodokumentti. Luettu 01.02.2018.

Tuomi, Jouni — Sarajärvi, Anneli 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta (TENK) 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus ennakoarvioinnin järjestämiseksi. Verkkodokumentti. <<http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf>>. Luettu 8.10.2017.

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta (TENK) 2012. Ihmistieteisiin luettavien tutkimusalojen eettiset periaatteet. Verkkodokumentti. <<https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/tenkperiaatteet.pdf>>. Luettu 8.10.2017.

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta (TENK) 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö. Verkkodokumentti. <http://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto>. Luettu 21.10.2017.

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta (TENK) 2012. Eettinen ennakoarviointi ihmistieteissä. Verkkodokumentti. <<http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi-ihmistieteissa#1>>. Luettu 20.10.2017.

Tuusa, Matti — Pitkänen, Sari — Shemeikka, Riikka — Korkeamäki, Johanna, — Harju, Henna — Saares, Aurora — Pulliainen, Marjo — Kettunen, Aja — Piirainen, Keijo 2014. Yhdessä tekeminen tuottaa tuloksia - nuorisotakuun tutkimuksellisen tuen loppuraportti.

<<https://tem.fi/documents/1410877/2859687/Yhdess%C3%A4+tekeminen+tuottaa+tulo+ksia+14052014.pdf>> Verkkodokumentti. Luettu 01.02.2018.

Työvoimatutkimus 2016. Liitetaulukko 16. Työttömyysasteet sukupuolen ja iän mukaan 2015/01 2016/01 Helsinki. Tilastokeskus.

Ylikännö, Minna — Jolkkonen, Roosa 2013. Nuorten työllistyminen. Teoksessa Kokko Riitta-Liisa — Nenonen, Tellervo — Martelin, Tuija — Koskinen, Seppo toim. Työllisyys, terveys ja hyvinvointi. Paltamon työllistämismallin arviointitutkimus 2009–2013. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110702/THL_RAP2013_018_verkko.pdf> Verkkodokumentti. Luettu 01.04.2018.

Tiedonhakuprosessi ja aikaisemmat tutkimukset

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Hyväksymis-kriteerit	Tutkija, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimusjoukko	Tutkimusmetodi	Keskeiset tulokset
1. Medic	nuore* elämänhallin* AND Tutkiva hoitotyö	13	Ilmestymisaika 2010-2018, akateemiset julkaisut, julkaisukieli Suomi ja Englanti	Rytkönen, Minna;Kaunisto, Merita; Pietilä, Anna-Maija. 2016 Suomi	Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata 15?17- vuotiaiden nuorten kokemuksia heidän osallisuutensa toteutumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa	15-17 vuotiaat kouluista, lukioista, nuorisotaloilta	Ryhmähaastattelu, aineiston laadullinen sisällönanalyysi	Nuorten osallisuutta voidaan vahvistaa luomalla vastaanottotilanteissa myönteinen ilmapiiri, mahdollistamalla nuorelle kuulluksi tulemisen kokemus ja varmistamalla tuen vastaavuus nuoren yksilöllisiin tarpeisiin.
2. Google Scholar	NEET raportti, tutkimus	25 800	Ilmestymisaika 2010-2018, akateemiset julkaisut, julkaisukieli Suomi ja Englanti	Pekka Myrskylä Suomi 2012	Työttömien nuorten rakennetta on kuvattu perheolojen, asunnottomuuden, ulkomaalaistaustan ja tulojen mukaan.	Tutkimuksessa on tietoja 15-29-v. nuorista, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa ja jotka eivät ole työmarkkinoilla eivätkä opiskele.	Tilastotutkimus. Aineistoa kerätty Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta.	Yli 80 % NEET- ryhmään päätyneistä ei koskaan suorita perusastetta korkeampaa tutkintoa.
3. Research Gate	30		Ilmestymisaika 2010-2018, akateemiset julkaisut, julkaisukieli Suomi ja Englanti	Hämäläinen Ulla, Hämäläinen Kari, Tuomala Juha Suomi 2014	Tutkimuksessa arvioitiin Nuorisotakuun vaikutusta nuorten työttömyyteen Suomessa	Tutkimuksen kohteena ovat Nuorisotakuun kuuluvat 15-24-vuotiat työttömät nuoret Suomessa	Empiirinen tilastotutkimus. Aineistoa kerätty Tilastokeskuksen ja Väestörekisterikeskuksen tilastoista.	Suomessa NEET nuorten osuus on edelleen korkeampi, kuin oli ennen taloudellista kriisiä. Määrä on kasvannut yli 5 prosentilla vuonna

2 (2)

								2015 kymmennessä vuodessa.
4. Google Scholar	Nuoret, syrjäytyminen, työllistyminen	6 120	Ilmestymisaika 2010-2018, akateemiset julkaisut, julkaisukieli Suomi ja Englanti	Harkko J, Lehtikoinen T, Lehto S, Alakauhaluoma M. 2016 Suomi Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia	Seurattu vuosina 1983–1985 syntyneiden nuorten (60 %:n otos; n = 119 600) siirtymää nuoruudesta aikuisuuteen kymmenen vuotta.	1983-1985 syntyneet nuoret Suomessa	Tutkimusaineisto oli laaja ja monimenetelmällinen, aineistoa kerätty kyselylomakkeella ja haastatteluilla.	Ongelmat koulutukseen ja työhön kiinnittymisessä olivat sekä yksilötasoisia että institutionaalisia.
5. Arto	Nuoret aikuiset, syrjäytyminen, terveyspalvelut	21	Ilmestymisaika 2010-2018, akateemiset julkaisut, julkaisukieli Suomi ja Englanti	Aaltonen, Sanna Berg, Päivi Ikäheimo Salla Suomi 2016	Tutkimuksessa tarkasteltiin syrjäytymisen kustannuksia sekä sitä, miten nuoriso-, sosiaali- ja työvoimapalvelut kohtaavat 18–29-vuotiaat nuoret ja heidän tarpeensa.	Syrjäytymisvaarassa olevat 18–29-vuotiaat nuoret Suomessa	Tutkimuksen kahdessa osiossa aineistoa analysoitu tilastollisesti ja laadullisesti haastatteluaineistoon perustuen.	Palvelut eivät kohtaa niiden nuorten tarpeita, joilla on alentunut toimintakyky ja jotka eivät ole työ- tai opiskelukykyisiä.